

Liitteet

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenvedo

Kunta	Inari	Täyttämispvm	5.3.2025
Kaavan nimi	Inarin kirkonkylän asemakaavan muutos; Satama-alue ja tontti 30/1		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	17.5.2023
Pysyvä kaavatunnus		Kunnan kaavatunnus	
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	19,4088	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	0,0000
Maanalaisien tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	19,4088

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	19,4088	100,00	4710	0,02	0,0000	-290
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä	0,4572	2,4	200	0,04	0,4572	200
C yhteensä						
K yhteensä	0,7074	3,6	3500	0,49	0,5735	3300
T yhteensä						
V yhteensä	6,5786	33,9	0	0,00	0,4341	-300
R yhteensä	0,0000	0,0	0		-0,6631	-3500
L yhteensä	8,0599	41,5	1000	0,01	-0,8855	0
E yhteensä	0,1018	0,5	10	0,01	0,0002	10
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä	3,5039	18,1	0	0,00	0,0836	0

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	0,0000	0,00	0	0,0000	0

Rakennussuojelut	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm ±]	[k-m ² ±]
Yhteensä	0	0	0	0

Alamääräykset tai -merkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	19,4088	100,00	4710	0,02	0,0000	-290
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä	0,4572	2,4	200	0,04	0,4572	200
YY	0,4572	100,0	200	0,04	0,4572	200
C yhteensä						
K yhteensä	0,7074	3,6	3500	0,49	0,5735	3300
KL	0,7074	100,0	3500	0,49	0,5735	3300
T yhteensä						
V yhteensä	6,5786	33,9	0	0,00	0,4341	-300
VP	0,3432	5,2	0	0,00	-1,1626	0
VL	0,4812	7,3	0	0,00	0,4812	0
VV	0,0698	1,1	0	0,00	-0,7435	-300
VL-1	5,6844	86,4	0	0,00	1,8590	0
R yhteensä	0,0000	0,0	0		-0,6631	-3500
RM-1	0,0000	0,0	0		-0,6631	-3500
L yhteensä	8,0599	41,5	1000	0,01	-0,8855	0
LS	7,3100	90,7	1000	0,01	0,1327	0
Kadut	0,1795	2,2	0	0,00	-0,5416	0
Katuauk./torit	0,1412	1,8	0	0,00	0,1412	0
Kev.liik.kadut (jk/pp)	0,4292	5,3	0	0,00	0,0630	0
LV	0,0000	0,0	0		-0,6808	0
E yhteensä	0,1018	0,5	10	0,01	0,0002	10
ET	0,1018	100,0	10	0,01	0,0002	10
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä	3,5039	18,1	0	0,00	0,0836	0
W	3,5039	100,0	0	0,00	0,0836	0

Inarin satama-alueen kehittämiseen liittyvät toimenpiteet

401/10.03.01.04.00/2021

TEKLTK § 20

Tekninen johtaja

Inarin kunnanhallitus on päättänyt 11.10.2021 § 259 käynnistää vaihtoehtoisen suunnitelman Inarin kirkonkylän satama-alueen kehittämiseksi. Tekninen lautakunta päätti 27.10.2021 § 94 perustaa laaja-alaisen työryhmän vaihtoehtoisten suunnitelmien arvioimiseksi ja lopullisen ratkaisun valitsemiseksi. Ohjausryhmän ensimmäinen kokous oli 9.2.2022.

Ohjausryhmän kokouksessa esille tulleet kehittämisajatuksot edellyttävät myös alueen asemakaavallista tarkastelua. Ohjausryhmän ajatusten asemakaavallisten ratkaisuvaihtoehtojen turvaamiseksi olisi syytä harkita satama-alueelle ja sen välittömään läheisyyteen MRL 53 §:n mukaista rakennuskieltoa suunnitteluprosessin ajaksi. Kartta ohessa.

53 § Kiellot asemakaavaa laadittaessa

Alueelle, jolle asemakaavan laatiminen tai muuttaminen on vireillä, kunta voi määrätä rakennuskiellon. Rakennuskieltoalueella maisemaa muuttavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia siten kuin 128 §:ssä säädetään (toimenpiderajoitus).

Rakennuskielto on voimassa enintään kaksi vuotta. Kunta voi kaavoituksen keskeneräisyyden vuoksi pidentää kieltoaikaa kaksi vuotta kerrallaan. Kunnan määräämä rakennuskielto kaava-alueen laajentamiseksi voi kuitenkin kestää enintään kahdeksan vuotta.

Rakennuskielto on voimassa myös alueella, jolle on hyväksytty asemakaava tai asemakaavan muutos, kunnes hyväksymispäätös on saanut lainvoiman.

Rakennuskielto on syytä asettaa voimaan alueelle, jolla rakentaminen tai ympäristöä muuten muuttavat toimenpiteet saattaisivat vaikeuttaa kaavoituksen etenemistä tai tulevan asemakaavan tavoitteiden toteutumista. Rajoituksella turvataan suunnittelun kohteena olevan alueen säilyminen muuttumattomana siihen asti, kunnes kaavalla on luotu edellytykset rakentamiselle tai kunnes suunnittelutyön yhteydessä on todettu, ettei aiottu hanke tuota estettä asetettujen maankäyttötavoitteiden toteutumiselle.

Teknisen johtajan ehdotus:

Tekninen lautakunta päättää:

1. käynnistää asemakaavan muutoksen ohessa olevan karttaliitteen mukaiselle alueelle,

2. esittää kunnanhallitukselle edelleen esitettäväksi valtuustolle, että alueelle asetetaan maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n mukainen rakennuskielto asemakaavan laatimisen ajaksi.

Päätös:

Tekninen lautakunta hyväksyi yksimielisesti teknisen johtajan ehdotuksen.

Inarin kirkonkylän asemakaavan muutos; Kortteli 30, tontit 1 ja 2 / kaavoituksen käynnistäminen

Tekninen lautakunta 21.08.2024 § 67
163/10.02.03/2024

Valmistelija

Kaavoitusinsinööri

Visit Inari Oy on tehnyt esityksen Inarin kirkonkylän asemakaavan muuttamiseksi korttelissa 30 tonteille 1 ja 2. Esityksen mukaan tavoitteena olisi yhdistää asemakaavan korttelit yhdeksi tontiksi ja tarkistaa rakennusalat. Kaavamuutosesitys ja kartta kaavamuutosalueesta ohessa.

Tontit on osoitettu voimassa olevassa Inarin kirkonkylän asemakaavassa merkinnällä RM-1, *Matkailua palvelevien rakennusten korttelialue*. *Alueelle saa rakentaa hotelli tai motellityyppisiä majoitustiloja palveluineen*. Tonttien yhteenlaskettu rakennusoikeus on 3500 k-m², eikä siihen esitetä muutosta.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan asemakaavan muutoksesta voidaan periä maanomistajalta kaavan laatimisesesta ja käsittelystä aiheutuneet kustannukset.

MRL 59 §

Asemakaavan laatimisesta perittävä korvaus

Jos asemakaava tai kaavan muutos on pääasiassa yksityisen edun vaatima ja laadittu maanomistajan tai -haltijan aloitteesta, kunnalla on oikeus periä tältä kaavan laatimisesta ja käsittelystä aiheutuneet kustannukset.

Esittelijä

Tekninen johtaja Reetta-Mari Tammela

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta päättää käynnistää esitetyn Inarin kirkonkylän asemakaavan muutoksen korttelissa 30 tonteilla 1 ja 2. Kaavan laadinnasta aiheutuneet kustannukset peritään MRL 59 §:n mukaisesti maanomistajalta voimassa olevan taksan mukaisesti.

Käsittely

Merkitaan pöytäkirjaan, että kunnossapitoinsinööri ja kaavoitusinsinööri poistuivat kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ja päätöksenteon jälkeen klo 16:36.

Päätös

Tekninen lautakunta hyväksyi yksimielisesti teknisen johtajan päätösehdotuksen.

Lapin ELY-keskus 3.1.2025:*Pohjavesi*

Asemakaavamuutoksen tavoitteena on muuttaa Vuopajanniemen itäosaan sijoittuva venevalkama alue kulttuuritoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi, johon liittyvä ohjeellinen pysäköimispaikka sijaitsee aivan yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alueen vieressä.

Kaavaselostuksesta ei käy ilmi, minkälaisia toimintoja tai mahdollisesti rakentamista kulttuuritoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue käytännössä kattaa. Epäselväksi jää onko olemassa olevia rakennuksia tarkoitus hyödyntää vai onko tarkoitus rakentaa uusia rakennuksia.

Kaavaselostusluonnoksessa ei ole kuvattu Vuopajanniemen pohjavesialueen nykytilaa pohjavesiolosuhteiden osalta, eikä merkinnälle pv ole annettu pohjaveden määrää tai laatua turvaavia määräyksiä.

Kaava-aineistoa tulee täydentää tiedoilla pohjavesialueen maaperän laadusta, pohjaveden pinnan tasoista ja pohjaveden virtaussuunnista.

Kaavaselostusta tulee myös täydentää pohjavesiolosuhteiden ja pohjavesiin kohdistuvan vaikutustenarvioinnin osalta.

Ohjeellisen pysäköimispaikan osalta tulee tarkastella mahdollisia pohjaveteen kohdistuvia riskejä sekä niiden lieventämiskeinoja, sillä alue sijaitsee pohjaveden varsinaisella muodostumisalueella ja ET-alueen välittömässä läheisyydessä.

Pohjavesialueelle tulee antaa riittävän yksityiskohtaiset kaavamääräykset, joilla pohjaveden määrää ja laatua turvataan. Kaavamääräyksistä tulee myös käydä ilmi, että luokitellulla pohjavesialueella rakentamista ja muita toimenpiteitä rajoittavat vesilaki ja ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskielto.

Kaavamääräysten mukaan alueelle on mahdollista rakentaa maalämpökaivoja ja –putkistoja.

Maalämpöjärjestelmien sijoittaminen luokitellulle pohjavesialueelle voi toimenpideluvan lisäksi vaatia myös vesilain mukaisen luvan, sillä maalämpöjärjestelmä voi aiheuttaa haitallisia muutoksia pohjaveden määrään ja laatuun, eli pelkästään kaavaratkaisulla ei voida sallia maalämpöjärjestelmien sijoittamista luokitellulle pohjavesialueelle.

Huoltovarmuuden turvaamiseksi pohjavesialueet tulee säilyttää käyttökelpoisina mahdollisia kriisitilanteita varten.

Vastineet:

Kunnan tavoite on kehittää nykyistä satamaa, joten Vuopajanniemen venevalkamalle ei ole katsottu olevan enää tarvetta. Alueen tulevaisuutta ajatellen venevalkama-alue on muutettu YY-kortteliksi.

YY-tontille voidaan rakentaa/remontoida erilaista kulttuuritoimintaa, kuten museo-, teatteri-, kirjasto-, konsertti- ja näyttelytoimintaa palvelevia rakennuksia. Tarkempia suunnitelmia tontin käytöstä ei ole laadittu.

Lisätään pohjavesialueen nykytilasta kuvaus selostukseen. Lisätään merkinnälle pv pohjaveden määrää ja laatua turvaavat määräykset.

Täydennetään kaavaselostusta.

Täydennetään kaavaselostusta.

Lisätään pysäköimispaikkoja koskeva määräys.

Lisätään tarpeelliset kaavamääräykset.

Lisätään kaavamääräys, joka kieltää maalämpökaivojen- ja putkistojen rakentamisen pohjavesialueelle.

Merkitään tiedoksi.

Tulva

Asemakaavan muutosalue sijaitsee Inarijärven ranta-alueella Juutuanjoen luusuassa. Kaava-aineistossa ei ole käsitelty Inarijärven vedenkorkeuksia eikä alimpia rakentamiskorkeuksia.

Kaavamuutosalueelle ei kohdistu merkittävää tulvavaaraa, mutta kaava-alueen sijoituessa Inarijärven ranta-alueelle tulisi kaava-aineistossa käsitellä alimpia rakentamiskorkeuksia. Inarijärvi on säännöstelty järvi, jolloin alimmat rakentamiskorkeudet perustuvat säännöstelyn ylärajaan siten, että maanpinta rakennuspaikalla tulee olla vähintään yhden metrin ja alimmat kastumiselle arat rakenteet vähintään 1,5 m säännöstelyn ylärajan yläpuolella. Inarijärven säännöstelyn yläraja on N2000 +119,98 m. Tarve alimman rakentamiskorkeuden huomioimiseen koskee kaava-alueella lähinnä Vuopajanniemen alueen kulttuuritoimintaa palvelevien rakennusten korttelialuetta.

Luontoarvot

Alueella on huomattava määrä uhanalaisten lintujen havaintoja. Erityisesti Juutuanjoen suualue on tärkeä muuttolintujen kerääntymispaikka, joka tulee turvata kaavamerkinnöin.

Alueella on kartoitettu metsälain 10 §:n mukaisia erityisen arvokkaita elinympäristöjä, luonnonsuojelulain 64 §:n mukaisia suojeltuja luontotyypppejä ja uhanalaiseksi luokiteltuja luontotyypppejä. Kaavaluonnokseen ei luontokohteita ole kuitenkaan merkitty. Luonnon monimuotoisuutta tulee kaava-alueella vaalia ja luontoarvokohteet osoittaa asianmukaisin kaavamerkinnöin ja tarpeellisin kaavamääräyksin.

Maisema

Alue kuuluu kokonaisuudessaan valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle *Inarijärven ja Juutuanjoen maisemat*. Kaavaselostuksessa tulee paremmin avata, miten kaavaratkaisussa on huomioitu valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen turvaaminen.

Vuopajanniemen osoittaminen virkistyskäyttöön ja maisemaan sopeutuvan hiekkatien säilyttäminen niemessä on maisemallisesti kestävä ratkaisu. Alueen kehittämisessä tulee huomioida uhanalaiseksi luokitellut luontotyyppit ja ne tulee osoittaa asianmukaisilla kaavamerkinnöillä- ja määräyksillä.

/s-merkintä ja sen selite puuttuvat kaavamerkinnöistä.

Satama-alueen yleissuunnitelma tukee alueen virkistyskäytön kehittämistä. Sillan viereisen liikerakennusten korttelin muuttaminen puistoksi on hyvä ratkaisu. Se luo samalla suojavyöhykkeen rantaan.

Täydennetään kaavaselostusta.

Lisätään alin rakentamiskorkeus YY-kortteliin.

Lisätään Juutuanjoen suualueelle luomerkintä.

Merkitään luontokohteet kaavakarttaan VL-1/s merkinnän alle.

Täydennetään kaavamääräyksiä koskien valtakunnallisesti arvokasta maisema- aluetta.

Lisätään uhanalaisiksi luokitellut luontotyyppit kaavakarttaan käyttötarkoituusmerkinnän VL-1/s alle.

Puuttuva merkintä lisätään kaavakarttaan.

Saamelaismuseum Siida 17.1.2025:

Valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta koskeva määräys tulee lisätä kaavakarttaan. Maisema-alueääräys voi kuulua seuraavasti:

”Asemakaava sijoittuu kokonaisuudessaan saamelaiskulttuuriin liittyvälle valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle Inarijärven ja Juutuanjoen maisemat. Alueella suunnittelun lähtökohtana tulee olla maisema sekä saamelaisten oikeus harjoittaa kieltään ja kulttuuriaan. Lisäksi saamelaisalueen uudisrakentaminen, viheralueiden maisemointi ja muut toimenpiteet tulee sopeuttaa maiseman ominaisluonteeseen ja erityispiirteisiin. Aluetta koskevista merkittävistä suunnitelmista ja toimenpiteistä on Saamelaismuseum Siidalle varattava tilaisuus lausunnon antamiseen.”

Kaavan vaikutukset tulee arvioida maisema-alueen osalta ja lisätä ne selostukseen kohtaan 5.4 Kaavan vaikutukset.

Kaavakartan kaavamerkinnöistä puuttuu merkintä /s ja sitä koskeva määräys.

Rakennusten kohdetietoja tulee tarkentaa sen verran, että kohteiden kulttuurihistorialliset arvot voidaan kaava-aineiston perusteella arvioida riittävällä tavalla. Rakennuskohteiden perustietoja tulee tarkentaa ja lisätä tietoja mm. rakennusten valmistumisajankohdasta, muutoksista, suunnittelijoista ja ominaispiirteistä. Myös muutamia kuvia voisi olla syytä lisätä havainnollistamaan rakennuskokonaisuuksia.

Kohteet tai niiden kuvauspaikat on merkitty koontikarttaan. Kohteiden ja kartan yhteys on hieman hankalasti havaittavissa. Kohdekuvien yhteyteen selostukseen voisi esimerkiksi lisätä maininnan koontikartasta.

Väylävirasto 15.1.2025:

Ei huomautettavaa vesiväylien osalta.

Terveydensuojeluviranomainen 3.12.2024:

Ei lausuttavaa.

Vastineet:

Täydennetään kaavamääräyksiä koskien valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta.

Täydennetään kaavaselostusta.

Puuttuva merkintä lisätään kaavakarttaan.

Lisätään rakennuskohteiden perustietoja kaavaselostukseen.

Kuviin on merkitty numero, jolla kohteen yleispiirteisen sijainnin löytää koontikartalta.

Metsähallitus, 19.12.2024:

Kaavamerkintä YY mahdollistaa vain hyvin rajatun toiminnan alueella ja kaavamerkinnän tulisi olla mahdollistavampi tulevaisuuden mahdollisia tarpeita varten (esim RM).

Metsähallituksen hallinnassa oleva kiinteistö tulisi osoittaa asemakaavassa omaksi tontikseen riittävine rakennusoikeuksineen.

Korttelin 109 pohjoispuolelle on merkitty pysäköintialue, mutta kaavaselostuksessa ei eritelty, mille kiinteistölle ja mitä toimintaa varten pysäköintialueen käyttö on mahdollista.

Senaatti-kiinteistöt 11.12.2024

Asemakaavaluonnoksessa YY-kortteliin on osoitettu rakennusoikeutta yhteensä 200 k-m². Kun Senaatti-kiinteistöjen lisäksi samalle korttelialueelle sijoittuu Metsähallituksen hallinnassa oleva rakennus, ei osoitettu rakennusoikeus riitä kattamaan olemassa olevien rakennusten laajuutta.

Kaavaselostuksen maanomistuskartassa on esitetty virheellisesti yksi rakennus Senaatti-kiinteistöjen hallinnoimaksi. Esitämme, että korttelin 109 rakennusoikeus tarkistetaan vastaamaan toteutunutta tilannetta ja maanomistustiedot päivitetään vastaamaan vallitsevaa tilannetta.

Vuopajanniemi on Inarin kirkonkylän keskustan tuntumassa oleva merkittävä virkistysalue. Alueelle ei toivota matkailua palvelevaa toimintaa; merkintä YY lisää toteutuessaan mm. kylän asukkaille viihtyisyyttä ja virkistysmahdollisuuksia. Matkailua palvelevat alueet on osoitettu muualle.

Ei ole tarkoituksenmukaista muodostaa alueelle useaa pientä tonttia.

Pysäköintialue on tarkoitettu autojen ja muiden kulkuvälineiden parkkeeraamiseen kaikille, jotka alueelle saapuvat. Korttelin 109 pysäköinti on mahdollista korttelialueen sisällä.

200 k-m² ohjaa tulevaa rakentamista, eikä suurempaa rakennuskantaa ole tarkoituksenmukaista osoittaa alueelle.

Maanomistuskartassa ei ilmoitettu rakennusten omistajia. Selkeytetään karttaa kaavaselostuksessa.

Paliskuntain yhdistys 10.1.2025

Poroelinkeinosta tulisi kuvata asemakaavan valmisteluaineistossa/kaavaselostuksessa seuraavia perusasioita:

- Asianosaisen paliskunnan tiedot.
- Kuvaus poronhoidon toiminnan luonteesta suunnittelu- ja kaavan vaikutusalueella.
- Poronhoidon perusinfrastruktuurin kuvaus suunnittelu- ja kaavan vaikutusalueella.
- Alueen sijoittuminen suhteessa porojen laiduntamiseen.
- Alueen merkitys paliskunnan toiminnan kannalta:
 - Miten suuri osa paliskunnan poroista laiduntaa/käsitellään alueella?
 - Miten suurta osaa poronomistajista hanke koskee suoraan?
 - Jos alueelle sijoittuu poronhoidon rakenteita, mikä on niiden merkitys paliskunnan poronhoidon kannalta?

Lisäksi kaavan valmisteluaineistoista/kaavaselostuksesta tulee käydä ilmi, miten on arvioitu PHL 53§:n mukaisen neuvottelun tarve, neuvottelun suunniteltu tai toteutunut ajankohta.

Poronhoidon keskeisillä laidunalueilla ja muilla toiminta-alueilla on kyettävä turvaamaan rauhallisuus ja yhtenäisyys sekä poronhoidon toiminnalliset edellytykset. Kaavassa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet ja rakenteet.

Kaavoituksella on erilaisia keinoja ottaa huomioon poronhoidolle tärkeitä asioita aluevarauksin, kaavamerkinnöin ja –määräyksin. Poronhoidon tarpeisiin voidaan esimerkiksi osoittaa alueita, jotka ovat poronhoidolle tärkeitä, kuten laidunalueita ja porojen kulku- ja kuljetusreittejä. Kaavamääräyksellä voidaan lisäksi turvata porojen kulkureitin säilyminen alueen läpi.

Kaavan mahdollistamalla rakentamisella tai muulla toiminnalla ei saa pirstoa yhtenäisiä poronlaidunalueita, katkaista porojen kulkureittejä tai kuljetusreittejä.

Alueen paliskuntien lausunnot ja kannanotot tulee ottaa huomioon painoarvoltaan merkittävinä kaavan valmistelussa.

Täydennetään kaavaselostusta lisäämällä paliskuntien perustiedot.

Kaavan valmisteluvaiheessa on pyydetty lausuntoja Muddusjärven ja Hammastunturin paliskunnilta sekä paliskuntain yhdistykseltä. Neuvottelupyynnöjä ei ole saapunut näiltä tahoilta eikä tässä vaiheessa ole nähty PHL 53 §:n mukaista neuvottelua tarpeelliseksi.

Täydennetään kaavaselostusta kohdassa ”Kaavan vaikutukset”.

Kaavoitusmenettelyssä kaikki lausunnot ja kannanotot huomioidaan ja kaavaan tehdään tarvittavia muutoksia mahdollisuuksien mukaan.

Kaavalla ei ole vaikutusta poronhoitoon. Kaava-alue on jo rakennettua aluetta ja se sijaitsee aivan kylän keskustassa.

Muddusjärven paliskunta 17.1.2025

Muutokset Vuopajanniemen alueelle ovat oikeansuuntaisia muutoksia.

YY-alueen eli kulttuuritoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueen rakentamisen tulee olla pienimuotoista ja sellaista, ettei se uhkaa läheisiä kulttuuriperintökohteita, Inarin hautausmaan rauhaa sekä saamelaiskulttuurin harjoittamista. Rakentamisen ollessa ajankohtaista tulee siitä neuvotella paliskunnan kanssa poronhoitolain 53 §:n mukaisesti, koska paliskunnan eteläisten tokkakuntien laidunalueet ovat käytännössä osittain limikkäin kirkonkylän Juutuanjoen pohjoisrannan asemakaava-alueen kanssa. Kaikki muutokset alueelle voivat tuoda poronhoidon ja asutuksen / ihmistoiminnan yhteensovittamisen haasteita.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainitaan osapuolena virheellisesti myös Ivalon paliskunta.

Kaavaselostuksessa ei arvioida asemakaavamuutoksen vaikutuksia saamelaiskulttuuriin, kuten maakuntakaavan kaavamääräysten osalta tulisi.

YY-korttelialueen käytön ei ole katsottu aiheuttavan haittaa poronhoidolle.

YY-merkintää tarkennetaan rakentamisen osalta.

PHL 53 §:n mukaista neuvottelua ei ole katsottu tarpeelliseksi, koska kyseessä on kaavamuutos, jolla ei osoiteta merkittävästi uutta rakentamista. Asemakaavan saatua lainvoiman, YY-korttelialueelle voidaan myöntää rakentamislupa asemakaavan mukaisesti, mutta paliskunta voi asemakaavan laatimisen aikana pyytää neuvottelua.

Poistetaan virheellinen tieto.

Täydennetään selostusta vaikutusten arvioinnin osalta.

Inarin Luonnonystävät ry 16.1.2025

Kaavaluonnoksessa Vuopajanniemen aluetta on käsitelty kiitettävän maltillisesti.

Kulttuuritoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueelle on osoitettu kaavassa rakennusoikeutta 200 k-m². Mikäli tämä tulee täytäntöön, tulee rakentamisen mielekkyyttä ko. alueelle tarkastella perusteellisesti ja ottaa huomioon alueen käytön vaikutukset koko Vuopajanniemeen.

Satama-alueen 2. vaiheen muutokset ovat toivottavia mikäli toteutus tehdään alueen erityispiirteet huomioiden.

Merkittävä osa ranta-alueesta on tuoretta lehtoa, joka on metsälain alainen ja uhanalainen luontotyyppi. Tämä alue tulee säilyttää mahdollisimman luonnontilaisena.

Esteettömän reitin pinnoite tulee olla alueelle sopiva, esim. asfaltointi ei ole tarpeellista edes esteettömyyden vuoksi.

Luontoselvityksen mukaan alueella on havaittu useita lintulajeja, joiden uhanalaisuusluokitus on joko silmälläpidettävä, vaarantunut, erittäin uhanalainen tai äärimmäisen uhanalainen. Varissaari tulisi suojella lintuluodoksi asettamalla saarelle maihinnousukielto ja raivaamalla rehevöitynyttä kasvillisuutta lintujen pesimäajan ulkopuolella.

Laituripaikkojen lisääntyessä yksityinen veneliikenne todennäköisesti kasvaa. Veneliikenteen kasvun tulee tapahtua rajatusti siten, ettei se aiheuta haittaa luontoarvoille. Myös veneliikenteen turvallisuuteen satama-alueella tulee kiinnittää huomiota vahinkojen ennaltaehkäisyn näkökulmasta.

Kalasataman valaisinpylväiden madaltaminen ja valojen kohdistaminen siten, etteivät ne häikäise järveltä tulevia, on erittäin myönteinen ratkaisu. Nykyiset valot aiheuttavat merkittävää valosaastetta. Moni kuntalainen on toivonut, että valosaasteen vähentämiseen kiinnitettäisiin enemmän huomiota. Asia on ollut viimeaikoina myös valtakunnallisesti esillä. Kaavoitusprosesseissa olisi tarpeellista tehdä valosaasteselvitys meluselvityksen tapaan, sillä valaistuksen vaikutuksiin voidaan vaikuttaa parhaiten suunnitteluvaiheessa. Ehdotamme satama-alueelle kausiluontoista valaistusta eli mahdollisuutta sammuttaa osa valoista veneilykauden ulkopuolella.

Tontille 30/1 on merkitty rakennusoikeutta 3500 k-m², josta nykyisellään on käytetty 2035 k-m². Rakennusoikeutta on siis jäljellä vielä 1500 k-m², joka on merkittävä määrä kylän yhdellä keskeisimmistä tonteista. Radikaalisti kasvaneet matkailijamäärät Inarin kylän tuntumassa ovat aiheuttaneet vastakkainasettelua. Matkailua tulisi kehittää sosiaalisesti kestävällä tavalla, minkä vuoksi 1500 k-m²:n lisääminen matkailutarkoitukseen aivan kylän keskellä vaikuttaa alueelle sopimattomalta.

Lisätään tarkentavia määräyksiä YY-merkinnälle.

Merkitään lehtoalueet kaavakarttaan VL-1/s merkinnän alle.

Merkitään tiedoksi.

Täydennetään kaavakarttaa merkitsemällä osa Juutuan suualueesta luo-merkinnällä. Kaavalla ei voi määrätä maihinnousukieltoa tai kasvillisuuden raivaamista, mutta VL-alueella on mahdollista tehdä viheralueelle sopivia hoitotoimenpiteitä.

Merkitään tiedoksi.

Merkitään tiedoksi. Satamasuunnitelma, jossa mukana on ollut myös valaistus, on hyväksytty teknisessä lautakunnassa 19.4.2023.

Rakentaminen tulee keskittää jo rakennetuille alueille.

Kaavamutoksessa poistuu yksi KL-tontti kylän keskustasta.

Tilan 148-402-26-1 haltija, 16.1.2025

Esitämme, että joulukuussa 2024 tilasta 148-402-26-0/KANSAKOULUTILA korttelissa 1 muodostettuun uuteen tilaan 148-402-26-1/KYLÄKOULU tultaisiin liittämään tilan muodostuksessa poistettu 311 m² kaistale. Perustelemme pyyntöä olemassa olevan infran sekä kiinteistörajojen yhtenäistämällä ja selkeyttämällä. Kaistaleesta voidaan toteuttaa kaupat Inarin kunnan kanssa.

Huomautus, 16.1.2025

Satamasuunnitelmasta huomioita:

- Uimarannan laajennuksen voisi kirjoittaa sanoina suunnitelmaan eikä vain kuvana. Suunnitelman kuva ei vastaa nykyään toteutunutta tilannetta uimarannasta.
- Polkujen luonnollista materiaalia ja valaistusta pitää miettiä -> Valosaasteen vähentäminen.
- Kasvillisuudessa pitää pyrkiä luonnollisuuteen ja nykyisen luonnon säilymiseen.
- Kalasataman valaistusta voisi arvioida ja säätää siten, että kalastajat voivat sytyttää ja sammuttaa oman työskentelytarpeensa mukaan. Nykyään satamassa on liian kirkas valaistus.
- Nykyään istuskelu- ja tulistelualue ovat suoraan kauppojen kohdalla alhaalla rannassa. Suunnitelmassa ei näy tässä kohdin istuskelupaikkaa. Siinä lähellä tulisi olla oleskelulaituri, johon on pääsy myös pyörätuolilla.
- Uimalaituri olisi toivottava uimarannan läheisyyteen.
- Lasten ja nuorison alueen käyttö on suunnitelmassa huomioitu heikoimmin.
- Suunnitelmaan ei ole merkitty hiekkarannan pukukoppeja ja vessaa.
- Kävelyreitien alueelle pitää jättää koirille kahlailu- ja uintipaikkoja.
- Mikäli alueelle asetetaan kylttejä tai tienviittoja, niissä tulee olla saamenkielet ensimmäisenä.
- Talvikäytöstä ei ole suunnitelmassa havainnekuvaa, se olisi tärkeä lisä suunnitelmaan.

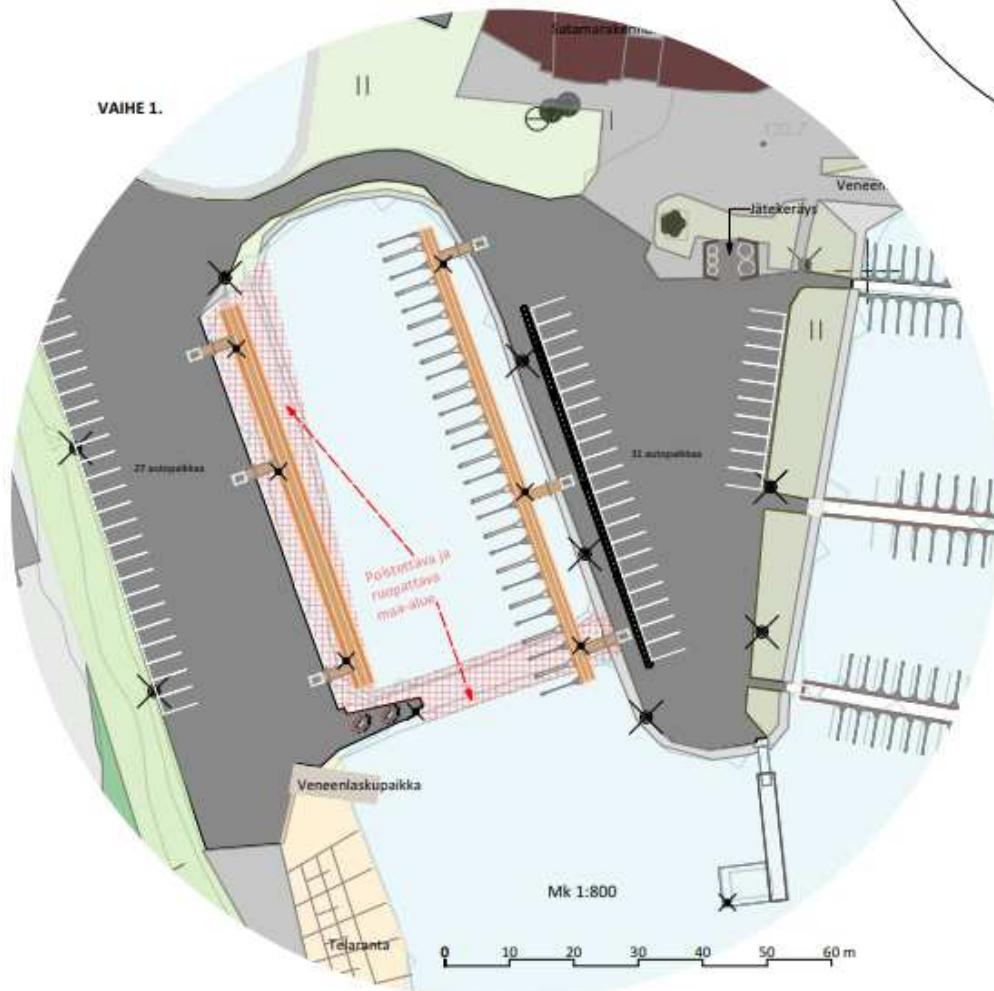
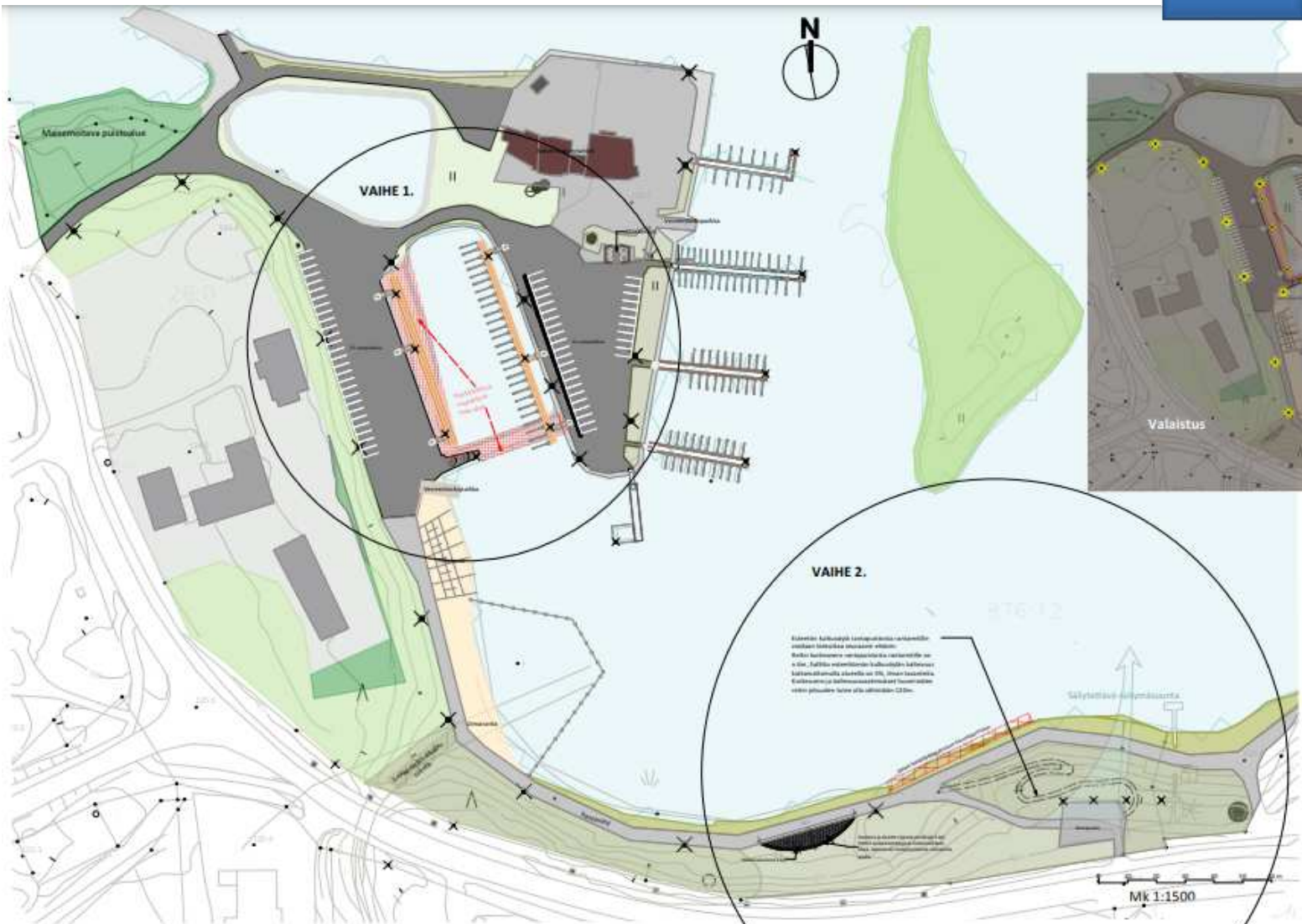
Ei muutosta;

Koska kortteli 1 ei kuulu kyseessä olevaan kaavamuutosalueeseen, ei kaistaletta tulla liittämään kortteliin vaan se pysyy puistoalueena. Sekä kaistale, että sen viereinen kiinteistö kuuluvat Inarin kunnalle, eikä se katso että tilanteesta olisi haittaa infralle tai kiinteistörajojen yhtenäisyyden kannalta.

Asiasta on mahdollista tehdä erillinen kaavamuutoshakemus tekniselle lautakunnalle.

Satamasuunnitelma on ollut yleisesti nähtävillä luonnoksena 31.8-14.9.2022 sekä ehdotuksena 15.3-28.3.2023. Tällöin on kaikilla ollut mahdollisuus ilmaista mielipiteensä suunnitelmasta. Satamasuunnitelma on hyväksytty teknisessä lautakunnassa 19.4.2025 ja sen ensimmäistä osaa aletaan toteuttaa kesällä 2025.

Huomautus on toimitettu tiedoksi satamatöistä vastaaville viranomaisille.

VAIHE 1.

Inarin sataman eteläpuoleinen satama-allas avataan ja altaaseen asennetaan kaksi laituria. Laitureiden avulla satamaan saadaan 28 uutta kiinteää venepaikkaa ja sivukinnittytymislaituri. Sivukinnittytymislaiturin puoleinen ranta ruopataan ja muotoillaan niin että laiturin asentaminen on mahdollista. Ruoppaus toteutetaan kannaksen poiston yhteydessä. Laitureiden kulkusiltoihin asennetaan lukolliset portit ja pollarivalaisin, jossa sähköpistokkeet venepaikan maksaneille. Sataman kulkuväylät ja alueet asfaltoidaan ja pysäköintipaikat maalataan pysäköinnin selkeyttämiseksi. Pysäköintipaikkoja satama-alueelle mahtuu 58 kpl. Sataman yleisvalaistusta uusitaan lisäämällä valaisin pylväitä venepaikkojen ja pysäköintipaikkojen läheisyyteen. Turvallisuutta lisätään laituri valaisimilla, jotka auttavat pimeässä laitureiden hahmottamista. Kalasataman valaisinylväitä madalletaan ja valaisimia suunnataan niin että ne eivät häikäise pimeässä rantautuvia.

Satama, rantareitti satamasta kylälle ja kylällä sijaitseva rantapuisto halutaan yhdeksi kokonaisuudeksi, joka palvelee veneilijöitä sekä kyläläisiä. Alueen kehittäminen lisää virkistyskäyttöä ja helpottaa kunnossapitoa ja tuo viihtyisyyttä. Satama-alueen laajennus tehdään vaiheittain.

Alueen turvallisuutta parannetaan valaistuksella.

Sataman aluetta selkeytetään ja listään pysäköintipaikkoja.

Rantareitille lisätään oleskelualue josta näkymä satamaan.

Lähes kylällä sijaitseva rantapuistoa kehitetään ja alueen viihtyisyyttä lisätään oleskelu-kalusteita uusimalla ja reitistöjä parantamalla. Suunnitelmassa hahmotelma esteettömästä reitistä ja esteettömän reitin määräyksistä ja periaatteista. Rantapuiston parannus työt toteutetaan maisema huomioiden ja näkymät puistosta tullaan säilyttämään avoimena.

VAIHE 2.

Esteiden kulkuväylä rantapuistosta rantareitille voidaan toteuttaa seuraavin ehdoin:
Reitin korkeus rantapuistosta rantareitille on n. 1m. Salistettu viheretönnän kulkuväylän kaiteisuus kattamattomalla alueella on 5%, ilman tasanteita. Korkeus ja kaiteusvaatimukset huomioiden reitin pituus tulee olla vähintään 120m.

VAIHE 2.

Samalla lisätään istuskelupaikka reitille rantapuiston tuntumaan.

Oleskelualue sijoittuu lähelle laskevan puron lasku-uomaa, joka on keväisin sulamisvesien vuoksi kostea-alue. Oleskelualue toteutetaan kivipatjan päälle ja alueelle asennetaan hulekivi, joka mahdollistaa tulvan aikana veden läpisyyn.

Puistoalueelle on mahdollista toteuttaa myös esteetön kulku rantareitille. Tällä hetkellä yhteys rantareitille kulkee jyrkän rinteän kautta eikä se täytä esteettömän kulkuväylän sääköksiä.

Mk 1-1000

K.Osa	KORTTELI/TILA	TONTTI/RNo	
TOIMENPIDE		PIIRUSTUSLAJI	JUOKS. No
Yleissuunnitelma			
RAKENNUSKOHD		SISÄLTÖ	MITTAKAAVAT
Inarin kylän satama-alue ja rantapuisto 99870 INARI		SUUNNITELMA	1:1000
	INARIN KUNTA TEKNINEN TOIMI 1.3.2024 Ivalo Tarja Saarinen, suunnittelusisäööri	SUUNNITTELUALA	
		RAK	

Maire Puikko
luontokartoittaja
10.8.2023

1. ALUEEN KUVAUS

Kartoitettava alue sijaitsee Inarin kirkonkylällä, aivan kylän keskustassa paikassa jossa Juutuanjoki virtaa Inarijärveen. Alue sijoittuu Juutuanjoen suun molemmille rannoille ja sisältää pohjoisosassa Vuopajanniemen, keskiosalla sataman alueen ja eteläosassa kapealti Inarijärven Juutuanvuonon rannan. Länsiraja on kiinni Juutuan ylittävissä sillassa ja itäraja kulkee Inarijärven vesialueella viivasuoraan vedetyissä rajalinjoissa.

Alue on noin 560 metriä leveä länsi-itäsuunnassa ja 400 metriä pitkä etelä-pohjoissuunnassa, kooltaan noin 22 hehtaaria. Alueen sisällä on Inarin vene- ja kalasatama sekä kaksi tekosaarta, nimeltään Varissaaret, sataman edustalla. Satamarakennusten vieressä on yleiskäyttöön tarkoitetut vessat ja jätteiden keräykseen ekopiste. Betoniset veneenlaskuluiskat sijaitsevat vene- ja kalasataman lounais- ja luoteispuolilla.

Maasto on tasaista suurimmalla osalla kartoitettavaa aluetta, paitsi Vuopajanniemen kärjessä on pienialaisia kallioita nimeltään Huutokallio, jossa kalliot nousevat ympärillä olevasta maastosta jopa noin 6 metriä lähes pystysuorana seinämänä. Siellä on myös kallioita matalampia kivikoita. Lisäksi alueen etelärajalla rinne nousee Inarijärven rannasta jyrkästi valtatie 4:lle.

Alue on pohjoisosalla Vuopajanniemessä eri-ikäisten puiden muodostamaa mänty-koivusekametsää, jossa puusto on paikoin erittäin tiheää ja riukumaista. Etelärajalla puusto on vanhojen koivujen ja mäntyjen sekä istutettujen kuusten rehevää metsää.

Vesistöjä alueella on Juutuanjoen suualue ja Juutuanvuono sekä kaksi tekolampea satama-alueella. Lisäksi yksi puro alueen etelärajalla alittaa valtatie 4:n ja tuo vetensä Inarijärveen virraten etelästä pohjoiseen.

Teitä kartoitettavalla alueella on Vuopajanniemen etelärannan myötäinen hiekkapäälysteinen Huutokalliontie joka vie niemen kainalossa sijaitseville rakennuksille. Lisäksi muutamia mönkijäuria ja useita uria kapeampia polkuja risteilee niemessä eri suuntiin. Eteläosalla Inarijärven rannalla on hiekkapintainen rantapolku järven rantaa seuraten. Edellisten lisäksi asfalttipäälysteinen Satamatie vie satama-alueelle sekä Inari hotellin vierestä parkkipaikalta lähtee kaksi lyhyttä hiekkatietä alas järven rantaan ja ne yhtyvät rantapolkuun. Lounaiskulman jyrkkään rinnemetsään on myös uurtunut useampia rantaan suuntautuvia kapeita polkuja.

Moottorikelkkareitti Inarijärveltä sukeltaa valtatie 4:n alle betoniseen kaarevaan rumpuun lounaiskulmassa ja reitin alkupäässä on valolamppuja ja varoituskylttejä. Toinen pohjoisempi moottorikelkkareitti myötäilee kartoitettavan alueen pohjoisrajaa jonkin matkaa.

Inarin uimaranta, jossa on pukukoppi, vessa ja pöytäryhmät sekä opastekyltit ja pelastusrengas, sijaitsee tekolampien eteläpuolella Inarijärven hiekkarannalla.

Rakennuksia ja rakennelmia kartoitettavalla alueella ovat sataman ja uimarannan rakennusten lisäksi Vuopajanniemen kainalossa 5 rakennusta (yksi verkkoaidalla aidattu pieni rakennus, 2 isompaa hallirakennusta ja kaksi pienempää varastorakennusta), eteläisemmän tekolammen länsipuolella sosiaali- ja terveystalouden toimipiste parkkipaikkoinen sekä kartoitettavan alueen etelärajalla kahdessa kohtaa levähdykseen tarkoitetut puupöydät penkkeineen. Näistä itäisemmän ympärillä on puiset kukkapenkit ja puuportaat johtavat niiden luota järven rantaan, jossa on myös puinen terassitasanne ja kuin koristeena lahoamassa oleva puuvene rannan tuntumassa. Neljä

laituria sijaitsee alueen kaakkoiskulmassa ja osa niistä palvelee veneitä osa lentokoneita.

Sähkölinoja on pohjoisosalla kaksi – toinen alueen luoteiskulmassa tuo sähkön lännestä parkkipaikan lampuille ja toinen tuo sähkön pohjoisesta Vuopajanniemen eteläkärjen rakennuksille.

2. KARTOITUSMENETELMÄ JA -AIKA

Alue kartoitettiin siten että kesäkuun puolivälissä käytiin kuuntelemassa ja havainnoimassa linnut maastossa ja kasvit kartoitettiin heinäkuun aikana, jolloin ne olivat helpoiten tunnistettavissa. Myöhemmin käytiin tarkastamassa muutama epäselväksi jäänyt kohta. Metsä- ja suotyyppien, puuston ja kasvilajien lisäksi maastokarttaan merkittiin muut alueelta löytyvät yksityiskohdat.

Vuopajanniemen etelärannalla olevien rakennusten tontteja ei kartoitettu ja satama-alueelta tarkasteltiin vain puustoiset osat. Sataman edustalla sijaitseville tekosaarille ei noustu vaan tarkasteltiin kiikareilla saarten kasvillisuutta. Maastokartat olivat mittakaavassa 1:3000 ja 1:4000.

Sisätyönä tehtiin kasvillisuus- ja arvokkaat elinympäristöt -kartat ja kirjoitettiin sanallinen luontoselvitys.

Tämä luontoselvitys koskee vain kasvillisuutta, erillistä sienikartoitusta ei mielestäni tarvita siksi, että uhanalaiset sienet ovat pääasiassa rehevimpien alueiden sieniä ja ne alueet tulevat jo kasvillisuuden perusteella luokitelluiksi arvokkaiksi elinympäristöiksi.

3. LINNUT JA MUUT ELÄIMET

Lintukartoitus tehtiin 16.6.2023, joka oli aurinkoisena ja heikkotuulisena erittäin sopiva lintukartoituksen tekoon.

Linnuista äänessä olivat päivällä (klo 15-17) Inarin Lapissa tyypilliset lajit: järripeippo (NT), kirjosiippo, pajulintu, peippo, varis, vihervarpunen, lapintiainen (NT), lapintiira, kalalokki ja västäräkki (NT). Räystäspääsky (EN) lensi ylitse ja käpytikan hakkaamia käpyjä oli kasana männyn juurella sekä metson jätöksiä Huutokalliolla Vuopajanniemen kärjessä. Heinäkuussa lajimäärä lisääntyi varpusen (EN) verran.

Tiira-lintutietopalveluun oli Juutuanvuonoon ilmoitettu ajalla 1.4.-30.6.2023 useita kymmeniä lintulajeja, joista osa oli muuttomatalla, osa levähti alueella ja osa pesi alueella. Eniten havaintoja oli lintutietopalvelussa huhtikuun puolesta välistä toukokuun puoleenväliin. Nämä ilmoitetut lintulajit on lueteltu alla aakosjärjestyksessä ja nimen perässä suluissa on uhanalaisilla lajeilla uhanalaisuusluokka.

haapana (VU)	merilokki (VU)	rantasipi
harmaalokki (VU)	merimetso	rautiainen
isokoskelo (NT)	metsähanhi (EN)	räkättirastas
kaakkuri	metsäkirvinen	selkälokki (EN)
kalalokki	mustakurkku-uikku (EN)	sepelkyyhky
keltasirkku	mustalintu	sinisorsa
keltävästäräkki	mustapääkerttu	tavi
kivitasku	mustaviklo (NT)	teeri
korppi	naurulokki (VU)	telkkä
koskikara (VU)	niittykirvinen	tervapääsky (EN)
kottarainen	nokkavarpuksen	tikli
kuikka	pajulintu	tilhi
kuovi (NT)	pajusirkku (VU)	tiltalti

lapinsirkku (NT)
lapinsirri (EN)
laulujoutsen
lehtokerttu
leppälintu
liro (NT)

peippo
pikkulokki
pikkuvarpunen
pilkkasiipi (VU)
punajalkaviklo (NT)
punasotka (CR)

tukkakoskelo (NT)
tukkasotka (EN)
tunturikiuru (CR)
tylli
törmäpääsky (EN)
urpiainen
valkoviklo (NT)
varis
varpunen (EN)
vesipääsky(VU)
västäräkki (NT)

NT=silmälläpidettävä

VU=vaarantunut

EN=erittäin uhanalainen

CR=äärimmäisen uhanalainen

Yhteensä alueella havaittiin kevään ja kesän aikana 70 eri lintulajia, joista 30 kuuluu uhanalaisten lajien joukkoon.

Muista eläimistä alueella havaittiin poroja syömässä valtatie 4:n varren rinteellä, maassa olevista jätöksistä jäniksen liikkuneen alueella ja oravan varoittavan männyn latvassa.

4. KASVILLISUUS

Metsätyypeiltään alue on tuoretta lehtoa, tuoretta kangasta ja kuivahkoa kangasta. Tuoretta lehtoa on Inarijärven ja valtatie 4:n välinen jyrkähkö rinnealue, ja siellä myös pieni puro tuo vetensä valtatie 4:n alitse. Tuoretta ja kuivahkoa kangasta on Vuopajanniemessä.

Suotyypeistä löytyy Vuopajanniemestä sen länsiosasta ja pohjoisrajan myötäisesti rantaluhtaa siten, että aivan vesirajassa kasvaa saroja, kun taas rannalla kasvaa pensasmaisina koivuja ja eri pajuja. Maasto on kosteaa ja sammalmättäikköistä.

Vesikasvillisuus muodostuu pääosin Juutuanvuopajan rantavedessä tiheinä kasvavista järvikorte- ja rantaluikkakasvustoista sekä luhta- ja vesisarakasvustoista. Myös jonkin verran rantavedessä on pohjan- ja kaitapalpakkoa, rimpivesihernettä, järvisätkintä ja rantalemmikkiä.

Tuoreet lehdot sijaitsevat yleensä harjurinteiden juurilla sekä vesistöjen rannoilla. Puusto on puulajisuhteiltaan vaihtelevaa, keskimäärin ovat lehtipuuvaltaisia mutta kuusta on myös yleisesti. Pensaskerros voi olla monilajinen ja mm. metsäruusu, herukat, pajut ja katajat ovat tavallisia.

Kartoitettavalla alueella tuoretta lehtoa on Inarijärven ja valtatie 4:n välinen kapea rinnekaistale. Kasvillisuus on epätavallisen rehevää Inarin Lapille ja heinät ja kortteet ovat vallitsevia. Väljästä kasvavien lehtipuiden ja kuusien lisäksi kasvillisuus koostuu pääosin luhtakastikasta, metsäkorteesta, mesäruususta, hiirenvirnasta, ruohokanukasta, metsätähdestä, mesimarjasta, maitohorsmasta ja pikkutalvikista. Vähän kasvaa mm. vadelmaa, metsäalvejuurta, kurjenpolvea ja punaherukkaa.

Sammalkeuhkot on tyypillistä lehdon sammalkeuhkosta vaatimattomampi johtuen isojen puiden ja rehevinä kasvavien ruohokasvien aiheuttamasta varjostuksesta.

Hotelli Inarin läheisellä valtatie 4:n vierellä sijaitsevan pöytäryhmän alueella kasvaa istutettuina pajuangervoa ja viitapihlaja-angervoa, sekä jyrkällä rinteellä tuoreessa lehdossa kasvaa isokokoisia noin 50-vuotiaita istutettuja lehtikuusia lähes parikymmentä yksilöä ja yksi hopeakuusi.

Tuoreilla kankailla puusto on Inarin Lapissa mäntyä ja koivua. Hieskoivut ovat rauduskoivua yleisempiä ja kasvavat kookkaiksi puiksi. Myös reita ja harmaaleppä, jos niitä esiinlyy, kasvavat rungoiltaan selvästi puumaisiksi, pienehköiksi puiksi. Pensaskerroksessa voi olla katajaa ja pihlajaa joskus runseastikin, pajut ovat tavallisia kosteissa notkelmissa. Kenttäkerroksessa mustikka on aina puolukkaa peittävämpi ja näkyvämpi.

Tuoretta kangasta on Vuopajanniemen keskiosalla ja sataman eteläpuolella kartoitettavan alueen lounaiskulmassa. Tuoreen kankaan puusto on tiheähköä hyvässä kasvussa olevaa eri-ikäistä mänty-koivusekametsää, jossa kasvaa myös muutamia haapoja ja pensaskerroksessa pihlajia. Koivut kasvavat tupasmaisesti lähtien useita runkoja samasta kohtaa ja männyt ovat 50-150-vuotiaita mutta myös useita noin 300-vuotiaita mänty-yksilöitä löytyy. Näissä vanhoissa aiheissa on rungossa koroja, osa selvästi joskus noin 50-100 vuotta aikaisemmin vallinneen palon aiheuttamia.

Kasvillisuus on Inarin Lapille tyypillistä - varvuista mustikka, puolukka, suopursu ja juolukka yleisimpinä - vähän on myös vanamoja, kultapiiskua, variksenmarjaa, nuokkotalvikkia, metsäkortetta ja sammalista yleisin on kerrossammal.

Kuivahkoilla kankailla mänty on yleisin puulaji ja hieskoivu kasvaa kohtalaisesti mutta ei ole kovin runsas. Muut yleiset puulajimme haapa, pihlaja ja reita ovat kuivahkoilla kankailla kitukasvuisia, kuitenkin puiksi varttuvia yksittäisiä sekapuita. Pensaskerros on heikosti kehittynyt ja kenttäkerros vahvasti varpuvaltainen – puolukka on lähes aina mustikkaa peittävämpi ja variksenmarja runsastuu kohti pohjoista. Kanervaa esiintyy kuivahkoilla kankailla lähes aina.

Kartoitettavalla alueella on kuivahkoa kangasta Vuopajannimen keskiosa. Maasto on tasaista ja puusto on suurimmaksi osin isokokoista mäntyä iältään noin 50-150-vuotiaista mutta useita paksuja noin 300-vuotiaita mäntyjä ja kuolleita keloja löytyy myös. Mäntyaiheissa on rungossa koroja jotka kertovat joskus alueella olleesta palosta. Koivuja kasvaa vähän mutta paikoin on erittäin tiheää rukumännikköä ja koivuja kasvaa niillä alueilla enemmän.

Kasvillisuudessa yleisimpiä ovat puolukka, variksenmarja ja sammaleet sekä jäkälä esiintyy laikuttain.

Luhdat ovat tulvavaikutteisia soita, jotka sijaitsevat vesistön vaikutuspiirissä. Ne ovat metsä- ja vesiekosysteemien vaihteluvyöhykkeitä, joilla on hyvin suuri merkitys luonnon monimuotoisuudelle.

Kartoitettavalla alueella on koivuja ja pajuja kasvavaa rantaluhtaa Vuopajanniemessä sen luoteisosalla ja pohjoisrajan myötäisenä kaistaleena, ja näillä pohjakerroksen muodostaa joko paksu karhunsammalpatja tai kerros- ja rahkasammaleiden muodostama mättäikkö, ruohokasveista kasvaa vain vähän metsätähteä, maitohorsmaa, kangasmaitikkaa, puolukkaa ja juolukkaa. Puusto muodostuu koivuista ja eri pajulajeista joiden seassa kasvaa vain muutama mänty.

Rantakasvillisuus poikkeaa Inarijärven ja rantaa myötäilevän polun välissä muusta kasvillisuudesta ja siellä kasvaa mm. maariankämmeä, niittyleinikki, kurjenjalka, rantaleinikki, tupassara, puna-apila, valkoapila ja luhtakuusio.

Myös kahden tekolammen ympäristöjen kasvillisuus on poikkeavaa vesistöjen rantojen kasvillisuudesta koska maaperä on kuivaa. Kasveista löytyy mm. punanata, pohjanisotalvikki, kellotalvikki, nurmilauha, poimulehti, tupassara, metsämaitikka, puna-apila, luhtamatara ja maitohorsma. Koivupuut, jotka kiertävät lampia, on harvennettu 2-5 metrin etäisyyksille toisistaan ja vedessä kasvaa vain vähän vesisaraa ja kaitalehtipalpakkoa.

Satama-alueelle on istutettu Inarijärven rannalle kontortamäntyjä, villapajuja, pajuangervoja ja pihlaja-angervoja. Kontortamännyt ovat isokokoisia noin 50-100-vuotiaita ja muut istutetut lajit kasvavat pensasmaisina.

Inarijärvi on säännöstelty järvi ja tämä näkyy mm. siinä että tekosaarten rannat ovat kiviset eikä kasvillisuutta niillä ole. Vuopajan ranta taas on suojainen ja siellä kasvaa mm. luhta-, tupas- ja viiltosaraa sekä rantalemmikkiä.

Tienvarsien kasvillisuus poikkeaa myös tavallisesta metsäkasvillisuudesta ja siellä kasvaa mm. ojakärsämöä, siankärsämöä, tunturikurjenhernettä, maitohorsmaa, peltokortetta, nurmitatarta, valkoapilaa ja kultapiiskua sekä pajuja, eniten kiiltopajua. Tienvarsien kasvillisuutta niitetään säännöllisesti ja matalakasvuiset kasvit hyötyvät tästä.

Putkikasveja kasvaa itäisimmän pöytäryhmän ympäristössä ja erityisen paljon kasvaa koiranputkea mutta myös idänukonputkea esiintyy jonkin verran sekä kaksi persianjättiputken yksilöä. Jättiputket ovat vieraslajeja joiden leviäminen on uhka luontotyyppien alkuperäisille lajeille ja ne tulee hävittää, tässä tapauksessa kasvi tulee kaivaa juurineen ylös sillä persianjättiputki on monivuotinen.

5. ARVOKKAAT ELINYMPÄRISTÖT

1) Luonnonsuojelulakikohteet

Luonnonsuojelulain perusteella on suojeltu luontotyyppinä **luonnontilaiset hiekkarannat**.

Kartoitettavalla alueella on luonnon muodostama hiekkaranta joka on suurimmalta osin luonnontilainen. Rannalla on rakennelmina betoninen veneenlaskuluiska ja veneiden rantautumiseen ja parkkeeramiseen tehty puiset tukirakenteet. Hiekkaa rannalla on 6 metrin leveydeltä ja 75 metrin pituudelta, josta veneiden rantautumis- ja parkkipaikka vie 15 metriä jättäen vapaata hiekkarantaa 60 metriä.

Kesällä 2023 hiekkarannasta muodostettiin Inarin kirkonkylän uimaranta ja rannan läheisyyteen tuotiin pukukoppi, huussi ja opastekyltit sekä pelastusrengas.

Hiekkaranta on väritetty karttaan punaisella.

2) Uhanalaiset lajit ja kansainväliset vastuulajit

Kartoitettavalla alueella havaittiin yhteensä **30 uhanalaista** lintulajia.

Havainnoiduista linnuista uhanalaisia ovat luokituksella Silmälläpidettävä NT 11 lajia: isokoskelo, järripeippo, kuovi, lapinsirkku, lapintiainen, liro, mustaviklo, punajalkaviklo, tukkakoskelo, valkoviklo ja västäräkki.

Uhanalaisia luokituksella Vaarantunut VU on 8 lajia: haapana, harmaalokki, koskikara, merilokki, naurulokki, pajusirkku, pilkkasiipi ja vesipääsky.

Uhanalaisia luokituksella Erittäin uhanalainen EN on 9 lajia: lapinsirri, metsähanhi, mustakurkku-uikku, räystäspääsky, selkalokki, tervapääsky, tukkasotka, törmäpääsky ja varpunen.

Uhanalaisia luokituksella Äärimmäisen uhanalainen CR on 2 lajia: punasotka ja tunturikiuru.

Juutuanjoen suualue on erittäin tärkeä lintujen kannalta koska se vapautuu jääpeitteestään ensimmäisenä keväällä ja toimii jopa kuukauden muuttolintujen kerääntymispaikkana erityisesti vesilinnuille ja kahlaajille. Sen tähden siellä nähdään vuosittain niin yleisiä kuin harvinaisia lajeja jotka pysähtyvät sulaveteen odottelemaan

järvien aukeamista ja lumien sulamista pesimäpaikoiltaan. Myös pikkulinnut lentävät muuttomatkoillaan tätä kautta ehkäpä suunnistaen Inarijärven rantaan seuraten.

Juutuan suualue on viivoitettu karttaan sinisin vaakaviivoin.

Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin kuuluu kasveista kartoitettavalla alueella havaittu pohjanpalpakko (*Sparganiaceae hyperboreum*), joka on melko yleinen ja kasvaa matalassa vedessä.

Pohjanpalpakon esiintymäpaikka on väritetty karttaan keltaisella.

Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin kartoitettavalla alueella havaituista linnuista kuuluvat seuraavat 17 lajia: haapana (*Anas penelope*), isokoskelo (*Mergus merganser*), kuovi (*Numenius arquata*), laulujoutsen (*Cygnus cygnus*), leppälintu (*Phoenicurus phoenicurus*), liro (*Tringa glaurola*), metsähanhi (*Anser fabalis fabalis*), mustaviklo (*Tringa erythropus*), pilkkasiipi (*Melanitta fusca*), rantasiipi (*Acitis hypoleucos*), selkälokki (*Larus fuscus fuscus*), tavi (*Anas crecca*), teeri (*Tetrao tetrix*), telkkä (*Bucephala clangula*), tukkakoskelo (*Mergus serrator*), tukkasotka (*Aythya fuligula*) ja valkoviklo (*Tringa nebularia*).

Kansainvälisiksi vastuulajeiksi on määritetty ne lajit, joiden populaatiosta vähintään Euroopan alueella merkittävä osa elää tai lisääntyy Suomessa, ja joiden seurannasta, tutkimuksesta ja suojelusta Suomella on siksi kansainvälisellä tasolla erityinen vastuu.

3) Metsälakikohteet

Metsälain erityisen tärkeiksi elinympäristöiksi määrittämiä alueita ovat **purojen ja niitä pienempien virtaavan veden uomien, norojen välittömät lähiympäristöt**, jotka luovat metsäluontoon merkittävää ekologista ja eliölajistollista vaihtelua.

Kartoitettavan alueen etelärajalla on puro joka tuo vetensä valtatie 4:n alta putkea pitkin ja vesi putoaa putkesta pieneen lampareeseen. Siitä vesi virtaa edelleen vähän isompaan lampeen ja edelleen lammesta Inarijärveen.

Puro lähiympäristöineen on väritetty karttaan sinisellä.

Metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä ovat **rehevät lehtolaikut**, muun muassa kosteiden rinteiden tuoret lehdot.

Kartoitettavan alueen etelärajalla on rinteessä tuoretta lehtoa ja siellä kasvaa istutettuina mm. lehtikuusia ja hopeakuusi.

Tuore lehto on väritetty karttaan violetilla värillä.

Metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä ovat **kallioalueet, kivikot ja louhikot**, joiden erikoisten ekologisten olosuhteiden vuoksi eliölajistossa on muusta metsäluonnosta poikkeavia piirteitä.

Kartoitettavalla alueella on Vuopajanniemen kärjessä kallioalue, jossa lähes pystysuoraan nousevaa kallioseinämää on noin 6 metriä.

Kallio- ja kivikkoalueet on väritetty karttaan ruskealla värillä.

Metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä ovat **rantaluhat**, joiden erikoisten ekologisten olosuhteiden vuoksi eliölajistossa on muusta metsäluonnosta poikkeavia piirteitä.

Kartoitettavan alueen länsi- ja pohjoisrajoilla on vesistön läheisyydessä koivuja, pajuja ja saroja kasvava rantaluhtaa ja se on väritetty karttaan oranssilla.

4) Uhanalaiset luontotyypit

Kartoitettavan alueen etelärajan jyrkän rinteiden tuore lehto kuuluu Suomen luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen 2018 mukaisesti **Tuoreisiin keskiravinteisiin lehtoihin**, jotka Pohjois-Suomessa ovat uhanalaisia määritelmällä NT Silmälläpidettävä. Tämä tuore lehto sisältyy myös metsälain erityisen tärkeään elinympäristöön *rehevät lehtolaikut*. Uhkatekijänä luontotyyppille on vieraslajien mm. jättiputkien leviäminen jolloin elintila luontaisilla lajeilla kaventuisi. Tämä lehto on merkitty violetilla karttaan.

Vuopajanniemessä sijaitsevat tuoreet kankaat kuuluvat Suomen luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen 2018 mukaisesti **Varttuneisiin havupuuvaltaisiiin tuoreisiin kankaisiin**, jotka ovat Pohjois-Suomessa uhanalaisia määritelmällä NT Silmälläpidettävä. Varttuneilla havupuuvaltaisilla tuoreilla kankailla vallitseva puusto on Ylä-Lapissa vähintään 40-vuotiaista ja enintään 200-vuotiaista. Hyvälaatuisessa esiintymässä latvuseros on sulkeutunut ja lehtipuiden osuus puustosta on suuri. Myös aikaisempien puusukupolvien puita on jäljellä vaihtelevia määriä. Tämä tuore kangas on merkitty tummanvihreällä karttaan.

Vuopajanniemessä olevat kuivahkot kankaat kuuluvat Suomen luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen 2018 mukaisesti **Varttuneisiin kuivahkoihin kankaisiin**, jotka ovat Pohjois-Suomessa uhanalaisia määritelmällä NT Silmälläpidettävä. Näillä kankailla vallitseva puusto on Ylä-Lapissa vähintään 40-vuotiaista ja enintään 200-vuotiaista. Hyvälaatuisessa esiintymässä latvuseros on sulkeutunut ja lehtipuuston osuus puustosta on suuri. Myös aikaisempien puusukupolvien puita, lähinnä mäntyjä, on jäljellä vaihtelevia määriä. Tämä kuivahko kangas on merkitty karttaan vaaleanvihreällä värillä.

Suomen ympäristökeskuksen suositukset uhanalaisille luontotyypeille on että **säästetään ekologisesti hyvälaatuiset metsäluontotyyppien esiintymät, erityisesti vanhat metsät.**

Lisäksi keskus on halunnut kiinnittää huomiota siihen, että kuntien rooli elinympäristöjen heikentymisen estämisessä on yksi tärkeä osa, ja että erityisesti maankäytön suunnittelun kaikilla tasoilla uhanalaisuus on otettava huomioon.

5) Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, VAMA "Inarijärven ja Juutuanjoen maisemat"

Kartoitettava alue sisältyy kokonaisuudessaan **valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen "Inarijärven ja Juutuanjoen maisemat"** (YM/2021/70).

Perusteluissa alueesta on kirjoitettu seuraavaa: "*Alueen luontoarvot sekä avarien järvinäkymien ja niitä reunustavien vaara- ja tunturialueiden maisemalliset arvot ovat huomattavat.*" Lisäksi on tuotu esille että "*Maisema-alueen tärkeimpiä kalastusalueita ovat olleet Juutuanjoki ja Inarijärven vuonojen rannat.*" ja että "*Vuopajanniemestä ja Juutuanjoen ylittävältä sillalta avautuu edustavia näkymiä Inarijärvelle.*"

6) Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue

Juutuanjoen sula on yleiskaavaluonnoksessa v.2011 merkitty luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi. Yleiskaavaluonnoksen kaavamerkinnoissa on seuraava lause: "*Alue on linnuston kannalta tärkeä alue. Elinympäristön tilaa ei saa muuttaa tai heikentää.*" (Airix Ympäristö 11.1.2011)

6. MUITA HUOMIOITA

Maastossa näkyy Vuopajanniemessä muutamia moottoriajoneuvoilla ajettuja uria sekä useampia kapeampia maastoon eri suuntiin uurtuneita polkuja. Polut vievät kallioiden ja kivien päälle ja kasvillisuus on siellä kulunut. Karttaan on merkitty poluista vain leveimmät. Maastossa on niemen pohjoiskärjessä yksi perinteinen polkumerkki eli tolppa jossa on oranssi yläosa ja siinä kävyn kuva vihreällä pohjalla.

Muutamat niemellä ajetuista vanhoista urista ovat sammaloituneet ja erottuvat muusta maastosta paksun karhunsammalpatjan ja sen päällä tiheänä kasvavien lehtipuutaimien vuoksi. Nämä pensaita kasvavat vanhat ajourat on merkitty karttaan punaisilla palloilla.

Leiriytymisestä ja tulistelusta kertovat muutamat kasvittomat alueet ja nuotioista kertovat rinkiin asetellut kivet niiden ympärillä olevan kuluneen maaston lisäksi.

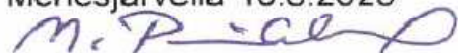
Vuopajanniemeltä löytyi ihmisen toiminnan jälkinä seuraavat karttaan numeroidut kohteet 1-6:

1. Niemen tyvelle on tehty parkkialue, jonka yhteydessä on löytynyt vanhan rakennuksen jäännökset ja tämän rakennuksen perustuskiviä ja osittain lahonneita hirssiä on kasattu parkkipaikan reunalle.
2. Niemen keskiosalta pohjoisrajan läheltä löytyi maahan kaivettu betoninen rengas ja sen vieressä oleva betoninen kaivonkansi. Molemmat olivat jo suurimmaksi osaksi sammalten peitossa ja ympäristö näytti siltä kuin siinä olisi tehty laajemminkin kaivauksia, mutta paksu muusta metsästä erottuva vaaleanvihreä sammalkerros oli jo peittänyt nämä mahdolliset asutuksen tai oleskelun merkit.
3. Lähellä niemellä sijaitsevaa aidattua rakennusta on kumpare, josta nousee noin 1,2 metrin korkuinen, läpimitaltaan 10 cm oleva muovinen putki. Puusto kumpareen päällä on nuorta erittäin tiheää lehtipuustoa. Vieressä olevan aidatun rakennuksen nurkalla on myös maasta nousevia putkia, joten kyseessä luultavasti on vesihuoltoon liittyvä putkisto.
"Vuopajanniemen alla on pohjavesialue, luokituksestaan 1 (pohjavedenhankintaan soveltuva pohjavesialue) ja alue on pieni mutta kaikki vedenottoon liittyvä laitteisto on paikalla ja tarvittaessa alueelta voidaan ottaa pohjavettä." (Lapin ELY-keskus)
4. Rakennuksien lähellä Huutokalliontien pohjoispuolelle on ajettu maakuntalevyjä noin 1,5 m x 3 m kokoiselle alueelle ja korkeus kentällä on noin 30 cm.
5. Niemen eteläkärjessä sijaitsevien rakennusten lähellä on kuoppa, jossa on vesi pohjalla ja kuoppaan on heitetty laudanpätkiä ja muutamia puunrunkoja.
6. Niemen etelärannalla on pyöreä varastorakennus ja rantakallion kyljessä pieni laituri.

Edellisten lisäksi Juutuan etelärannalla sijaitsevalle Satamatien ja valtatie 4:n väliselle kolmionmuotoiselle alueelle on työnnetty sammal- ja kunttalevyjä Satamatien eteläpuolella tehtyjen kaivuutöiden yhteydessä.

Etelärajalla läntisimmän laiturin länsipuolella on putki järveen ja rinteessä putken kohdalla on jäteveden saostuskaivo. Putkessa ei näy virtausta mutta jotain harmaata on kuivunut putkeen ja samaa harmaata on kerääntynyt järven rantaan ja rantaveteen eli joskus virtausta on ollut tämän kevään tai kesän aikana. Hotelli Inariin liittyviä laitteistoja on rinteiden päällä ja kesällä 2023 rinteellä tehtiin kaivuutöitä.

Menesjärvellä 10.8.2023

Maire Puikko

LIITTEET Kasvillisuuskartta
Karttamerkinnot, Kasvillisuus
Arvokkaat elinympäristöt -kartta
Karttamerkinnot, Arvokkaat elinympäristöt

LÄHTEET

Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus. Pohjavesialueiden luokitusmuutokset Inarin kunnassa. 13.2.2017. LAPELY/3146/2015 Lausuntopyyntö. Luettu netissä 5.8.2023.

Finlex-Valtion säädöstietopankki: <http://www.finlex.fi> > Metsälaki 12.12.1996/1093

Finlex-Valtion säädöstietopankki: <http://www.finlex.fi> > Vesilaki 27.5.2011/587

fi.wikipedia.org-nettisivut. Luettu 5.8.2023.

Hotanen, J.-P., Nousiainen, H., Mäkipää, R., Reinikainen, A. ja Tonteri, T. 2013. Metsätyypit – opas kasvupaikkojen luokitteluun. Metsäkustannus. 192 s.

Inarijärvi osayleiskaavaaluonnos 11.1.2011. AIRIX Ympäristö.

Laine J., Vasander H., Hotanen J.-P., Nousiainen H., Saarinen M. ja Penttilä T. 2012. Suotyyppit ja turvekankaat – opas kasvupaikkojen tunnistamiseen. Metsäkustannus. 160 s.

Luontoportti.com-nettisivut. Luettu 30.7.2023.

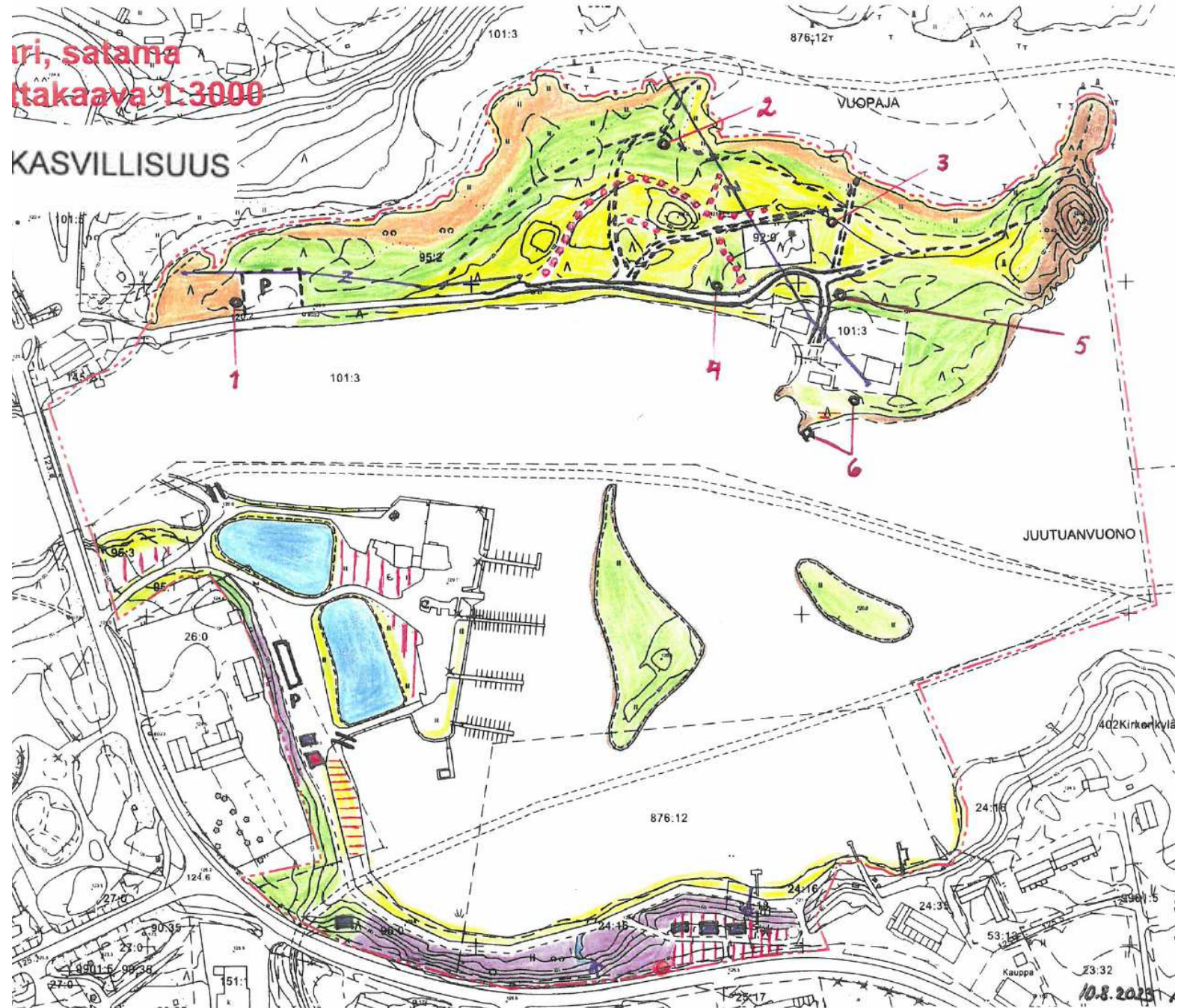
Luontotyyppien uhanalaisuus 2018-loppuseminaarissa 18.12.2018 pidetyt esitelmät: Miten tästä eteenpäin? (Aulikki Alanen, ympäristöministeriö). Luettu 10.9.2019 www.ymparisto.fi > Luonto > Luontotyyppit > Luontotyyppien uhanalaisuus.

punainenkirja.laji.fi-nettisivut. Luettu 5.8.2023.

Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 2 - Luontotyyppien kuvaukset. Tytti Kontula ja Anne Rainio (toim.) Suomen ympäristö 5/2018. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö. Helsinki <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4819-4>

www.tiira.fi/Lintutietopalvelu. Luettu 30.7.2023.

www.ymparisto.fi Ylä-Lappi. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. VMA 2021. Ympäristöministeriö. Syke. Luettu 7.8.2023.

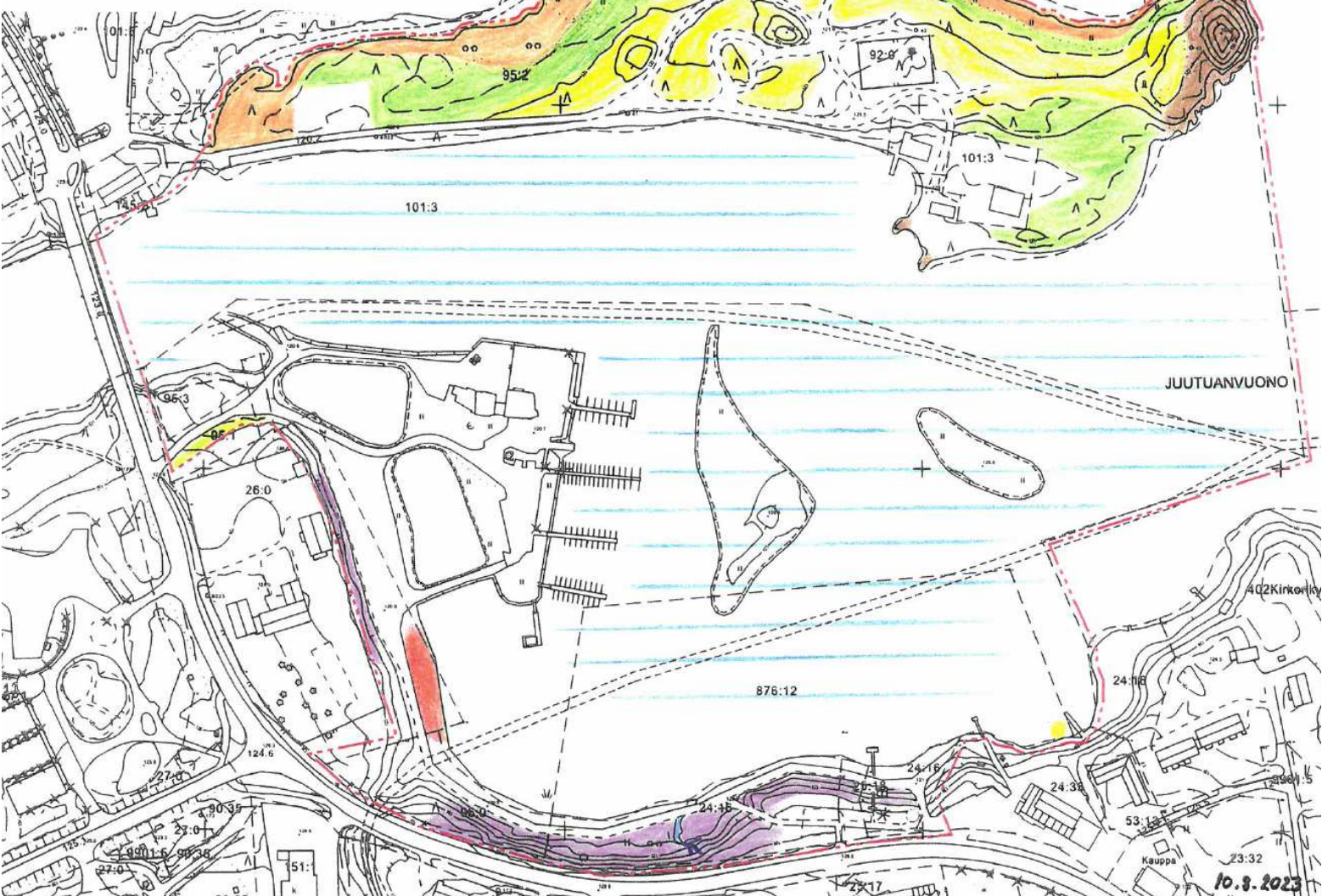
Kasvillisuus:

- Tuore lehto
- Tuore kangas
- Kuivahko kangas
- Rantaluhta
- Vesikasvillisuus
- Kallio, kivikko
- Hiekkaranta
- Matalaksi ajettu kasvillisuus
- Puro lähiympäristöineen
- Vieraslaji, persianjättiputki

Muut:

- Ajoura
- Polku
- Sammaloitunut vanha ajoura
- Ihmisen toiminnan merkkejä
- Parkkipaikka
- Sosiaali- ja terveystoimipiste
- Pöytä penkkeineen
- Pukukoppi
- Veneenlaskuluiska
- Jätevesikaivo ja -putki

ARVOKKAAT ELINYMPÄRISTÖT

KARTTAMERKINNÄT

Luonnonsuojelulaki:

 Hiekkaranta

Uhanalaiset lajit / Kansainväliset vastuulajit:

 Juutuan suualue

 Pohjanpalkko

Metsälaki:

 Puro lähiympäristöineen

 Tuore lehto

 Kallio, kivikko

 Rantaluhta

Uhanalaiset luontotyytit:

 Tuore lehto NT

 Varttunut havupuuvaltainen tuore kangas NT

 Varttunut kuivahko kangas NT

Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue:

Koko kartoitusalue sisältyy Inarijärven ja Juutuanjoen maisemat -alueeseen

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue:

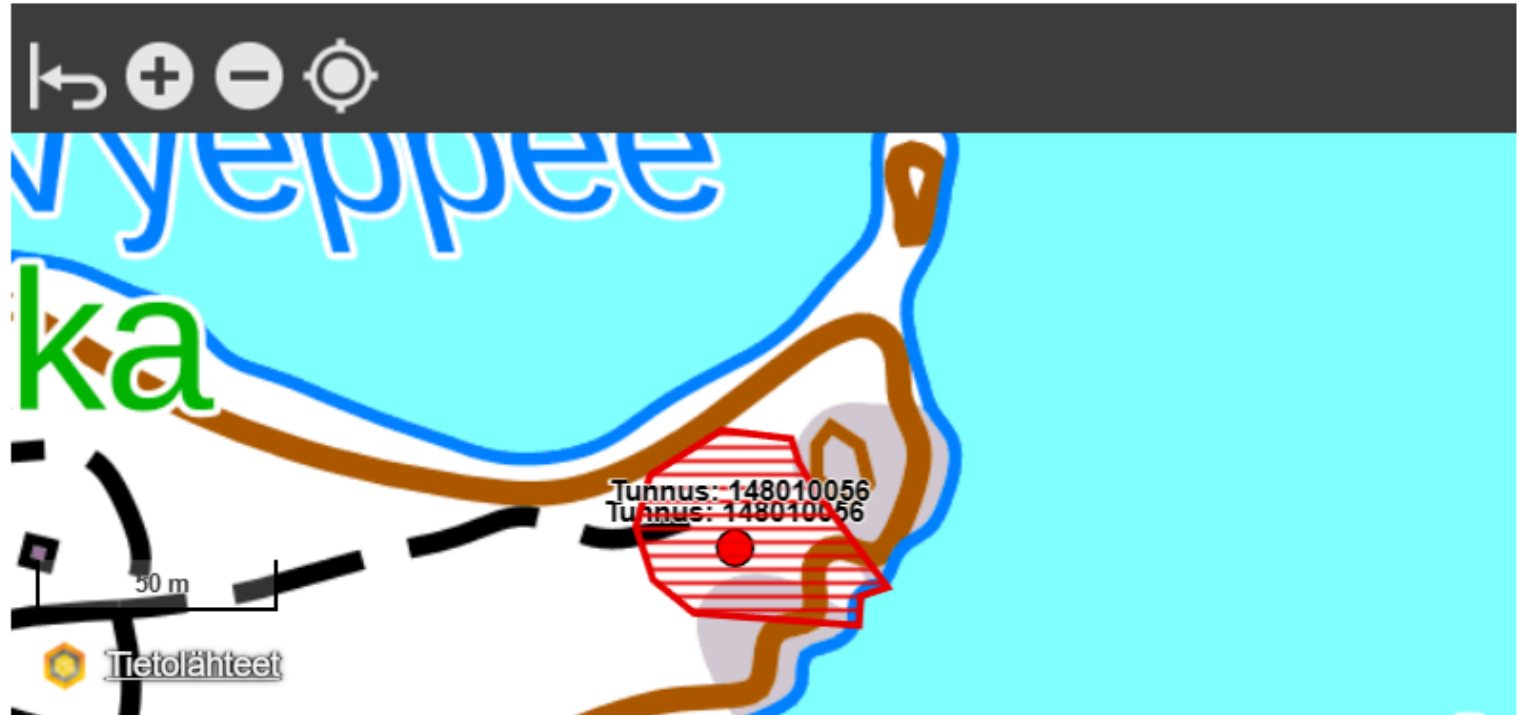
 Juutuanjoen sula

Inari

kiinteä muinaisjäännös

Vuopaja etelä

148010056

Tyyppi:

[asuinpaikat](#)

Ajoitus:

kivikautinen

Paikkatieto-
selite:

GPS-koordinaatti, liesikiveys 1

Z/m.mpy alin: 120.00

Z/m.mpy ylin: 122.50

[◀ takaisin](#)☒ Koordinaatit☐ Kuvaus

Kohde sijaitsee Inarin kirkonkylän kallioisen Vuopajanniemen (Vypeenjärgâ) itäkärjessä, Vuopajan (Vypee) eteläpuolella ja Juutuanjoensuun pohjoispuolella. Kohteeseen yhdistetty Inari 428 Vuopajanniemi.

Itkonen on maininnut v. 1913 Vuopajanniemen etelärannalta löytyneen tulisijan. Niemen keskiosassa ja etelärannalla on ollut leirintäalue, ja sen maaperää on tasoitettu, joten paikalla ei ole enää havaittavissa merkkejä muinaisjäännöksistä. Sen sijaan niemen kallioisen kärjen noin 20 m x 30 m kokoisella tasanteella on ainakin kahden tulisijan jäännökset noin metrin etäisyydellä toisistaan. Vuosien 1987, 1988 ja 2008 inventoinneissa paikalta löydettiin myös kvartsi-iskoksia. Tasanne on ollut vuosikymmeniä myös paikallisten tulistelupaikkana, joten maaperä on hyvin kulunut ja paikalla uusia nuotiokiveyksiä.

Luonti: 20.1.1997 Viimeisin muutos: 26.10.2008

Maakunta	Lappi
Kunta	Inari
Maisemamaakunta	Peräpohjola–Lappi
Maisemaseutu	Inarijärven seutu
Pinta-ala	10 722 ha, josta kosteikkoja ja avointa suota: 288 ha maatalousalueita: 24 ha metsiä sekä avoimia kankaita ja kalliomaita: 6 328 ha rakennettuja alueita: 217 ha vesialueita: 3 865 ha

Arviointi

Inarijärven ja Juutuanjoen maisemat kuvastavat monikulttuurisen seudun historiaa aina kivikauden varhaisimmasta asutuksesta nykyhetkeen saakka. Alue on inarinsaamelaiskulttuurin kannalta hyvin merkityksellinen, ja siellä on useita historiallisesti arvokkaita kohteita, kuten vanhat talvikylät, Pielpajärven kirkko kenttineen, Ukonsaari ja esihistorialliset asuinpaikat. Alueen luontoarvot sekä avariin järvinäkymien ja niitä reunustavien vaara- ja tunturialueiden maisemalliset arvot ovat huomattavat.

Luonnonpiirteet

Karu Inarijärvi on Suomen kolmanneksi suurin järvi, jonka allas on syntynyt noin 70 miljoonaa vuotta sitten maankuoren vajotessa. Järvi on laajuudeltaan yli tuhat neliökilometriä, ja sen maksimisyvyys on 92 metriä. Inarijärvessä on runsaasti laajoja selkiä ja 3 318 saarta, jotka tekevät järvimaisemasta vaihtelevan ja omaleimaisen. Järven lounaisosassa on rantaterasseja, jotka ovat syntyneet jääkauden jälkeisen maankohoamisen kalistettua järviolasta.

Inarijärvi laskee Paatsjoen kautta Jäämereen, jonka lahti se oli jääkauden loppuvaiheilla. Järven pinnan vaihteluväli on Paatsjoen säännöstelyn takia yli kaksi metriä, eli noin metrin järven luonnollista vaihteluväliä suurempi. Suuresta pinnanvaihtelusta johtuva vesieroosio on kuluttanut alueen hiekkarantoja voimakkaasti, mutta moreeni- ja kalliorantoihin vedenpinnan vaihtelu on jättänyt suhteellisen vähän jälkiä.

Inarijärveen laskee useita jokia ja puroja, joista huomattavin on Inarin kirkonkylän halki virtaava Juutuanjoki. Se saa alkunsa Lemmenjoesta, Vaskojoesta, Kaamasjoesta ja Menesjoesta, joiden vedet virtaavat jokeen Solojärven kautta. Vuolaassa Juutuanjoessa on useita koskiosuusia ja suvantoja, ja sen lohikanta on houkutellut asutusta jokisuulle jo esihistoriallisella ajalla. Juutuan aluetta luonnehtivat joen lisäksi 419 metriä merenpinnan yläpuolelle nouseva Otsamotunturi sekä Inarin kirkonkylää reunustava matalampi Juutuanvaara.

Inarijärven jyrkkäpiirteiset rannat ovat pääasiassa lajittumatonta maa-ainesta ja kalliota. Juutuanjoen suulla sekä Nukkumajoen suun jääkauteisella delta-alueella on laajoja hietikoita. Myös Ukonselällä sijaitseva Hau-tumaasaari on maaperältään hiekkaa. Pielpajärven–Vaahtorivuonon (Fattervuonon) alueella on maakunnallisesti arvokkaaksi määritelty kumpumoreenikenttä. Kallioperältään alue on pääasiassa granaatti-kordierit-tigneisiä, mutta maisema-alueen länsiosissa ja Pielpajärven alueella on myös kvartsidiorititeja. Inarijärven maisemassa selvästi erottuva jyrkkäpiirteinen Ukonsaari on ennen jääkautta syntynyt rapautumajäänne.

Inarijärven ympäristö on pääasiassa kuivaa tai tuoretta kangasta, jonka aluskasvillisuus on kylmänkestävää varvikkoa. Juutuan tuntumassa on paikoitellen reheviä rantakosteikkoja ja haapalehtoja. Otsamotunturin laki on puutonta paljakkaa, jossa kasvaa harvinaista idänkeulankärkeä. Ukonsaaren karussa kalliosaaressa kasvil-lisuus on niukkaa, mutta saarella sijaitsevien jäkälän peittämien luolien ja kallionhalkeamien pienilmastossa kasvaa rahkasammalmatoilla kallioimarretta ja horsmaa. Inarijärvi on eliöstöltään niukka sarajärvityypin järvi, jossa on kuitenkin runsaita lohikalakantoja.

Kulttuuripiirteet

Maisema-alueelta tunnetaan runsaat 30 esihistoriallista tai historiallisen ajan muinaisjäännöskohdetta. Niistä tunnetuimpia ovat Nukkumajoen talvikylien paikat, Pielpajärven kirkkokenttä ja hautumaasaaret sekä vanhat inarinsaamelaisten palvospaikat Ukonsaari, Otsamo ja Kalkuvaara. Myös Inarin kirkonkylässä sijaitsevan museo- ja luontokeskus Siidan alueelta ja Vuopajasta on löydetty laaja-alaisia ja pitkään asuttuja asuinpaikkoja. Inarin kunnan tutkituista asuinpaikoista vanhin on Siidan alueen asuinpaikka. Sieltä tehdyt löydökset ovat lähes 10 000 vuoden ikäisiä.

Inarijärven ympäristö on inarinsaamelaisten perinteinen asuinalue, jossa on eletty kalastuksella, metsästyksellä ja myöhemmin myös poron- ja karjanhoidolla. Maisema-alueen tärkeimpiä kalastusalueita ovat olleet Juutuanjoki ja Inarijärven vuonojen rannat. Kemin Lappiin kuulunut Inarin lapinkylä jakaantui Itä-Inarin ja Länsi-Inarin siidoihin. Inarin kylän muodostumisen historiasta kertovat Nukkumajoen talvikyläpaikat, jotka ovat olleet käytössä myöhäisrautakaudelta 1600-luvulle. Myös Ukonsaaresta tehdyt uhrilöydöt ajoittuvat samalle aikavälille.

Nukkumajoelta talvikylä siirtyi 1600-luvulla Isolle Pielpajärvelle, jonne rakennettiin Pielpajärven ensimmäinen kirkko vuonna 1646. Inarinsaamelaisten vuotuismuuttoon, varrimiseen, liittyvät kesäpaikat olivat yleensä Inarijärven saarissa tai niemillä, joissa elettiin kalastuksella ja linnustuksella. Talvipaikat sijaitsivat sisämaassa pienten järvien rannoilla, joilla oli tarjolla polttopuuta sekä jäkälää. Alueen vuotuismuutosta kertoo Pielpajärven kirkkokentän lisäksi Säisaaren kesäpaikka, jonka asukkaiden talvipaikka sijaitsi Nukkumajoella. Pielpajärven kirkkokenttä on säilynyt perinnebiotooppina.

Inarin kirkonkylä on syntynyt vähitellen hyvien kulkuyhteyksien äärelle Juutuanjoen suulle. Nykyisen kirkonkylän alueelle rakennettiin kirkko ja kirkkotupia vuonna 1884. Kirkonkylä hävitettiin toisen maailmansodan lopulla vuonna 1944, ja kylän nykyinen rakennuskanta on sodanjälkeistä. Maisemallisesti kirkonkylä on suhteellisen vaatimaton, mutta sen sijainti esihistoriallisella asuinpaikalla Juutuanjoen suussa liittää sen kiinteästi maisema-alueen historialliseen maisemaan. Kirkonkylässä sijaitsee vuonna 1998 avattu Siida, jossa toimivat Saamelaismuseo sekä Metsähallituksen Ylä-Lapin luontokeskus. Siidan yhteydessä on saamelaista rakennusperintöä ja elinkeinoja esittelevä ulkomuseo.

Maisema-alue kuuluu kahden paliskunnan, Hammastunturin ja Muddusjärven paliskuntien alueeseen. Paliskuntien raja kulkee Juutuanjokea pitkin. Juutuanvarren–Inarijärven ja Tuulispään alue on Hammastunturin paliskunnan tärkein talvilaidunnusalue, ja paliskunnan tärkein erotusaita sijaitsee hieman maisema-alueen ulkopuolella Tupavaarassa. Otsamon alue kuuluu puolestaan Muddusjärven paliskunnan tärkeimpiin talvilaidunnusalueisiin. Poronhoidon ohella alueen huomattavimpia elinkeinoja on pitkään ollut matkailu.

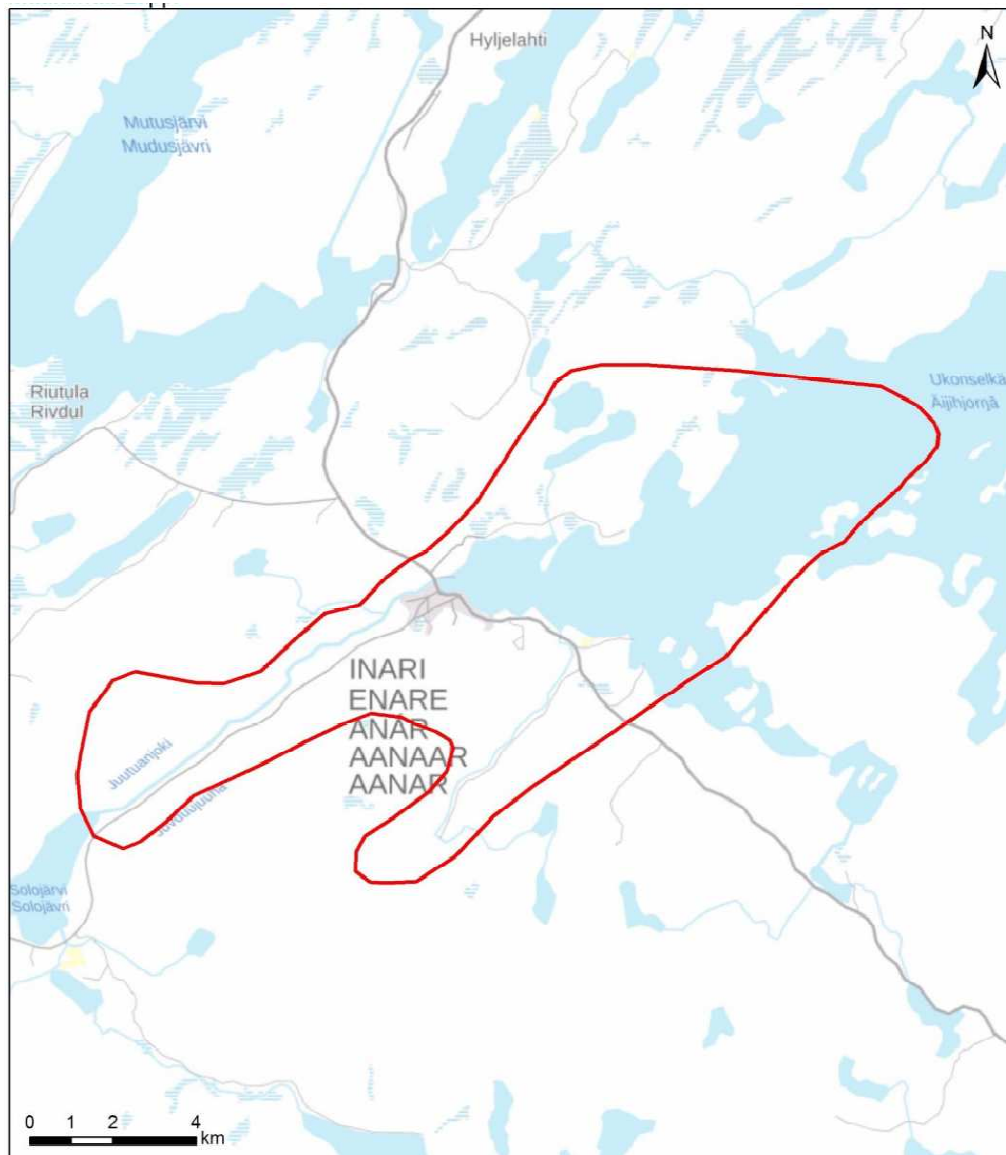
Maisema-alueella on kaksi valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, Pielpajärven kirkko ja Ukonsaari. 1600-luvulta periytyvällä kirkonpaikalla sijaitseva vuonna 1760 valmistunut Pielpajärven erämaakirkko on Ylä-Lapin vanhin rakennus, jonka syrjäinen sijainti pelasti sen tuholta toisessa maailmansodassa. Kirkon luona on sijainnut vanhan talvikylän ohella markkinapaikka, väentupa, talli, navetta sekä pappila. Lisäksi kirkkokentän yhteydessä on muutama 1960-luvulla uudelleen rakennettu kirkkotupa. Ukonsaari on puolestaan tunnettu, laajasti palvottu ja kunnioitettu inarinsaamelaisten palvospaikka.

Maisemakuva

Inarijärven ja Juutuanjoen maisemia hallitsee laaja Inarijärvi, jonka tunnetuin maamerkki on Ukonsaari Ukon-
selän itälaidalla. Saari erottuu kilometrien päähän erikoisen, jyrkkäpiirteisen muotonsa vuoksi. Kalliosaaren
pohjoispuolella sijaitsee loivapiirteinen Hautuumaasaari, jonka hiekkarantoja on jouduttu aikojen saatossa suo-
jaamaan eroosiolta.

Juutuanjoen suulle syntyneen Inarin kirkonkylän länsipuolella maiseman kiintopisteenä hahmottuu Otsamo-
tunturi, joka näkyy kauas eri suuntiin Inaria lähestyttäessä. Juutuanvuonon pohjoislaidalla kohoaa pyöreälaki-
nen, kallioinen Pahtaniemi, ja sen pohjoispuolella kivinen Kalkuvaara. Kalkuvaaran länsi- ja pohjoispuolella
on jääkauden muistona pienten järvien ja kumpumoreenien kuivaan kangasmaastoon muodostama mosaiikki,
jossa on runsaasti siirtolohkareita. Pielpajärven koillisrannalla sijaitsee aukea kenttä, jonka pohjoislaidalla on
koivujen ympäröimä vanha ristikirkko tapuleineen.

Inarin kirkonkylän asutus on muotoutunut solmukohtaan, jossa joki, järvi ja nykyään myös maantiet kohtaavat.
Juutuanjoen suun molemmiin puolin sijaitsevat kylän suurimmat rakennukset, Siida, vanha ja uusi koulu sekä
Saamelaiskulttuurikeskus Sajos. Inarin kylän maisemakuva on avara, ja kyläasutus leviää laajalle alueelle.
Valtaosa kirkonkylän rakennuksista on rakennettu sotien jälkeen. Maisema-alueen vanhinta rakennuskantaa ja
asuinkenttiä löytyy kirkonkylän lisäksi Juutuanjoen rannalta, Nikulanperältä ja Sarviniementien varrelta. Kirk-
korannasta, Nukkumajokisuulta, Vuopajanniemestä ja Juutuanjoen ylittävältä sillalta avautuu edustavia näky-
miä Inarijärvelle.

 Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue 2021

